

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Kovas — March 13, 1964

31 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ ĮSIGALĖJIMAS KIPRE

KOL JUNGtinės Tautos suorganizuos savo taikos kariuomenę tvarkai saloje išlaikyti, arkivyskupas Makarios su Sovietų pagalba skubina pasaulį pastatyti prieš įvykusi faktą: Turkiją mažuma turi būti nuginkluota ir visoje saloje įvestas "liaudies respublikos" režimas.

Vytautas Meškauskas

Šį antradienį, kovo 10 d. Nikita Chruščiovas, pasaulio bedievis Nr. 1, priėmė Kipro salos delegaciją, kuri jam perdavė tos salos prezidento arkivyskupo Makarios padėkos pareiškimą. Tame pareiškime išreiškama Kipro liaudies padėka Sovietų vyriausybei už jos paramą ir pagalbą Kiprui išsaugoti savo suverenumą ir nedažomumą. Reikalas toks, kad pagal 1960 metų Londono garantijų sutartį, kuria garantuojama Kipro salos nepriklausomybė, tą sutartį sudariusios šalys D. Britanija, Graikija ir Turkija trečiuoju straipsniu nutarė:

"Šio susitarimo nepildymo atveju Graikija, D. Britanija ir Turkija turi aptarti priemones susitarimui išlaikyti. Jei vieninaga akcija būtų neįmanoma, kiekvienas iš trijų garantų pasilaiko sau intervencijos teisę, kad sutarties sąlygos būtų pildomos."

Teisiniai žinint, Turkija turi pilną teisę pasiųsti savo kariuomenę į Kiprą, nes ten jo valdovas arkivyskupas Makarios nenori laikytis 1960 metų sutarties ir tai jis valdžiai įrodė. Bet Turkija, bent šias eilutes rašant, ta teise nepasinaudoja dėl sovietų grasinimų ir amerikiečių įkalbinėjimų nedaryti tokio drastiško žingsnio. Kaip paskutiniu metu įprasta, sovietai už savo paramą gavo padėką, amerikiečiai susilaukė koliojimų ir jų įstaigų langų daužymo. (Trumano, kuris išgelbėjo graikus nuo komunistinių partizanų, pamink-

teklių. Tas, žinoma, padėjo stipriai salos komunistų partijai padidinti jos populiarumą. Komunistinės, jaunimo, moterų ir valstiečių sąjungos gavo stambi piniginę paramą. Su ta parama tos organizacijos labai neturtingame krašte, chroniškai kenčiančiame nuo sausras, pasidarė labai įtakingos. Jos kontroliuoja apie 40% visos salos graikų kilmės gyventojų.

Amerikiečių prestižo smukimas visame pasaulyje paskatino salos prezidentą arkivyskupą Makarios lošti sovietų kortą, siekiant savo idealo -- susijungimo su Graikija. Tam reikaliui jam pirmiausia reikia panaikinti aukščiau minėtą Londono garantijų sutartį. Kaip žinia, pirmieji žingsniai ta kryptimi buvo sėkmingi, nes visas reikalas buvo lyg ir išimtas iš D. Britanijos, Graikijos ir Turkijos kompetencijos ir perduotas Jungtinėm Tautom, kurių generalinis sekretorius U. Thant gavo Saugumo Tarybos įgaliojimą sudaryti tarptautinę policiją salai nuraminti. U. Thant iš savo pusės savo įgaliojimu Kipre paskyrė Indijos gen. lt. Prem Singh Gyani. Kariuomenės dalinių U. Thant prašė iš Kanados, Švedijos, Austrijos, Brazilijos, Airijos ir Suomijos. Tuos dalinius turėtų išlaikyti juos pasiuntusių valstybių vyriausybės, o transporto priemonės turėtų pateikti JAV. Kol kas tačiau nėra viena jų prašytų vyriausybė savo kariuomenės nepasituntė, nes jom nelabai aišku, ką Kipre rei-

norės paleisti iš rankų dar vieną įsigytą bazę tolimesnėm operacijoms, šalia Kubos ir Zanzibaro.

Ar tas planas bus įvykdytas, didelė dalimi šiandien priklauso nuo Turkijos vyriausybės galvos Mustafa Isme Inonu.

Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje kapitonas Mustafa Ismet prisijungė prie vadinamo jaunųjų turkų sambūrio, nuvertusio sultoną Mehmed VI, įkūrusio naują Turkijos respubliką ir ją apgynusią nuo Graikijos užmačių įsigalėti vakarinėje Turkijos dalyje. Labai gabus politikos Venizelos dėka, Graikijai labai sekėsi tarptautinėse konferencijose, tačiau daug mažiau kovos lauke. Čia juos turkai 1921 m. prie Inonumiesterlio galutinai sumušė.

Kai naujosios Turkijos vadas Kemal Ataturk turkams įsakė įsigyti iki to laiko neturėtas pavarde, Mustafa Ismet pasirinko Inonu pavardę, nes jis buvo Ataturko štabo viršininkas ir faktinis Inonu mūšio laimėtojas. Šiandien 79 metų Inonu stovi prieš žymiai sunkesnę dilemą negu kada nors anksčiau pasinaudoti 1960 metų sutarties trečiuoju straipsniu ir privesti prie turkų sutelkimo vienoje salos dalyje, ar atsiimti 110,000 salos turkų ir salą palikti jos likimui. Pirmuoju atveju gali išsilypsnoti platesnio masto karas, antruoju Chruščiovas išpildytų seną carų svajonę -- įsteigtų savo bazę Viduržemio jūroje.

Kas naujo
Pasaulyje

* SOVIETINIAMI NAIKINTUVUI numušė dar vieną JAV lėktuvą virš R. Vokietijos, trys lėktuvai iššokė parašutais, išsigelbėjo. Ta proga tarp JAV ir Sov. S-gos vyriausybė buvo pasikeista notomis, kaip ir anksčiau tokiais atvejais.

* POTVYNIŲ OHIO ir kašmyrinėse valstijose benamiais padarė virš 110 tūkst. gyventojų.

* AMBASADORIUS HENRY C. LODGE, laimėjęs N. Hampshire pirminius rinkimus dideliu Goldwaterio ir Rockefellerio nusteibimui, oficialiai skelbia iš savo diplomatinio posto neskubėsiąs pasitraukti. Tuo tarpu jo politiniai patarėjai tvirtina, kad nėra klausimo apie ambasadoriaus sugrįžimą, klausimas tik -- kada. Galutiniai rezultatai rodo, kad H.C. Lodge tuose rinkimuose gavo 33,521 balsus, Goldwateris -- 21,75, gub. Rockefelleris -- 19,496 ir Nixonas -- 15,752.

Tie pirminiai rinkimai parodė, kad sąmoningi balsuotojai renkami asmenybės ir nekreipia per-

Algio Modestavičiaus vadovaujamo neolituojančių orkestro trimitininkai atidaro Prezidento Antano Smetonos minėjimą Chicagoje. Kairėje stovi minėjimo komiteto pirm. A. Kalvaitis.

V.A. Račkausko nuotrauka

SUSIKAUPIME IR DIDŽIOJE RIMTYJE CHICAGOJE
PAGERBTAS ANTANAS SMETONA

M. VALIUKĖNAS

MINĖJIMO RUOŠA IR RUOŠĖJAI

Be didesnių garsinimų, o temetant keletą kronikinių žinučių kvietimų spaudoje ir per radiją Margutį, Chicagoje pavasarišką kovo 7 dieną gražiai ir iškilmingai surengtas ir pravestas Lietuvos Prezidento Antano Smetonos minėjimas. Minėjimą surengė organizacijų ar jų padalinių Chicagoje sudarytasis komitetas, pirmininkaujamas Dr. Antano Kalvaičio. Komiteto sudėtyje: Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago sk., Karių Šeimų Moterų Kunigaikštienės Birutės dr.-jos Chicago sk., Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Lietuvos Skautų Brolija, L. Savanorių-Kūrėjų S-gos Chicago sk., L. S. T. Korpi Neo-Lithuania Chicagoj, Lietuvių Tautinis

Akademinių Sambūris, Mažosios Lietuvos Lietuvių dr.-ja, Lietuvių Rezistencinė Santarvė, Lietuvių Bendruomenė, L. Laisvės Kovotojų s-ga, L. Karių Vet. Ramovė, L. Šaulių s-ga, L. Skautų Sąjunga, L. Fronto Bičiuliai, Krivulės Klubas, Margutis, SLA, L. Dukterų Draugija, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, L. Žurnalistų S-gos Chicago sk., ir Šviesos - Santaros Federacija Chicagoje.

PAMALDOS, VAINIKO PADĖJIMAS.

Prezidento Antano Smetonos minėjimas pradėtas 10 val. ryto pamaldomis Tėvų Jėzuitų Koplyčioje. Mišias atnašavo Kun. Bruno Markaitis SJ. Taip pat jis pasakė turiningą pamokslą, peržvelgdamas Vėlionio Antano Smetonos asmenį ir darbus (Pamokslas, kad pamokslas santrauka bus įdėta Tėvų Jėzuitų leidžiamame religinės ir tautinės minties žurnale Laiškai Lietuviams).

Vakare susirinkusi visuomenė dalyvavo vainiko prie paminklo Žuvusiems už Lietuvos laisvę padėjimo iškilnėse, kurias tvarkė P. Šeštakauskas. Vainiką padėdant, žodį tarė Bronius Juodelis, Lietuvos Skautų Brolijos Vyriausias Skautininkas.

PAGERBIMO AKADEMIJA

Prezidento A. Smetonos mirties 20 m. sukakties paminėjimas, akademija vyko Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Pradedama susikaupimo valandėle. Publika pilnutėlė salė. Scenoje išsiriškioja organizacijų vėliavos su palyda, o taip pat šaunusis Lietuvos Vyčių choras. Šis choras

ras negausus dainininkų-įskaičiūmi, bet gražus savo darna ir lietuviškos dainos pamėgimu bei josios išpildymu. Atmintina tai, kad choro eilėse nemaža yra narių, gimusių ir augusių čia, Jungtinėse Valstybėse, o keletas choristų yra jau trečiosios kartos lietuviai... Ir vistiek jų lietuviškas žodis ir jo tartis skamba be priekaištų. Scenos viduryje -- dailininko veterano Adomo Varno specialiai šiai progai sukurtas Prezidento Antano Smetonos portretas. Nuaidi Jungtinių Valstybių ir Lietuvos himnai, diriguojant Eleonorai Zapolienei. Dramos aktorė Zita Kevalaitytė įspūdingai skaito Antano Smetonos straipsnį Pažinkime Lietuvą, išspausdintą 1907 m. Viltiję. Solistui Jonui Vazneliui jautriai išpildant kompoz. Antano Vanagaičio lietuviško beržo melodijos garsuose sukurtą giesmę, jaunuoliai (skautai-ės) prie Prezidento portreto padeda gyvų gėlių ir rugių varpų pluoštes, kaip simboliu Lietuvos laukų derliaus, kuriuo taip rūpestingai sielojosi šviesios atminties Prezidentas. Valandėlės pabaigai salę perskrieja akademijos tvarkytojo Dr. Antano Kalvaičio žodžiai: "... persikelti į Lietuvos laukus, kur dauguma mūsų augome, brenome, persikelti į mūsų tėvų šalį, kurią mes buvome priversti palikti ir kurios atmintį ir jai įsipareigojimą kiekvienas mūsų nešiojame savo širdyse ir per teiksime jaunosios žirdims..."

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS GEN. KONSULO ŽODIS

Tribunoje Lietuvos Gen. Konsulas Dr. Petras Daužvardis. Kalbėtojas itin ryškiai nupiešia Prezidento Antano Smetonos viešąją ilijoną, trukusios tris dienas 1941 m. gegužės mėnesį, valdą. Konsulas daro įtikinamą išvadą, kokią didelę reikšmę minėjimo viešnagė turėjusi Lietuvos išlaisvinimo bylai, josios statusui. Iš kitos pusės kiek aiškumo suteikė mūsų visuomenei Prezidento asmeniškai susitikimai, pareiškimai bei kvietimas jungtis laisvinimo darbui. Šia proga iš Chicago Prezidentas anglų kalba kalbėjo per didelį radijo tinklą į visą JAV visuomenę, būdamas pristatytas, kaip Sovietijos okupuotos Lietuvos Prezidentas. Tai buvusi viena didžiausių jojo kalbų šioje šalyje.

PROF. JONO PUZINOPASKAITA

Paskaitininkas gražiame akademiniame stiliuje, kruopščiai suglaustais faktais, nupiešė Prezidento A. Smetonos gyvenimo ir veiklos vaizdą, nuo jojo kūdikiystės iki pat 1927 metų, atseit, iki antru kartu tuometinio seimo išrinkimo respublikos prezidentu.

Tiesiai į Nikitos glėbį...

las Atenuose buvo suterštas pie-no išrūgom!)

Reikia pastebėti, kad tuo tarpu, kai amerikiečiai į tą ginčą įsimaišė tik visai neseniai, sovietai paskutiniųjų dienų įvykiams ruošėsi beveik keturis metus. Kai Kipras gavo nepriklausomybę 1960 m. rugpjūčio mėn., į Kiprą tuojau nuskrido Sovietų ambasadorius Atenuose Michail G. Sergejev ir ten įsteigė Sovietų pasiuntinybę, kuri turi net 178 diplomatus 578,000 gyventojų turinčiai salai! Sergejevas, o vėliau salai paskirtas ambasadorius "aparatchikas" Pavel Jermušin, greitai laikui visai nesivaržydamis pradėjo komunistinę propagandą. Netrukus sudaryta prekybos sutartim Sovietų Sąjunga įsipareigojo nupirkti salos vynuogių, apelsinų ir razinų per-

kės daryti. Be to, situacija ten yra tokia, kad kiekvienas tos salos gyventojas yra jau ginkluotas. Tokiu būdu pacifikacijos eiga kalnuotame, nežinomame krašte būtų labai ilga ir sunki, jei iš viso įmanoma. Tuo tarpu Makarios sudarė savo "kariuomenę" iš 7,000 vyrų, kurion įstojo didelė dalis komunistų turį ir taip savo gausius partizanų būrius. Pirmas Makarios kariuomenės ir partizanų būrių uždavinys yra nuginkluoti salos turkus, antras -- išstumti britus, kurie, į bylą įstojus Jungtinėm Tautom, formaliai nebeturį ką daryti.

Kai tai bus padaryta, Makarios turės nusivilti. Kipro nelauks jo išsvajotas "enosis" -- unija su Graikija, bet komunistinis Maskvos kontroliuojamas, režimas, nes Maskvai labai nesi-

Kalba Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis. Šalia stovi rengimo komisijos pirm. A. Kalvaitis. V.A. Račkausko nuotrauka

(Nukelta į 5 psl.)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirma-
dieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

EUROPA IKI URALŲ...

Prancūzijos užsienio reikalų ministeris Maurice Couve de Murville pasikalbėjimo su US News & World Report atstovu Europoje išskėlė, tarp kita ko, momentą, kad pasaulis keičiasi ir yra jau pasikeitęs išnešant iš prastos galvosenos, besirėmusios teze, skirčiausia pasaulį -- Vakarų ir komunistinį -- blokus. Tas jėgų balanso samprotis, prancūzų manymu savo laikus jau atgyvenęs, išskilo gi visa eilė valstybių (prasidėjus dekolonizacijai), kurios anksčiau net neegzistavo, kaip Pakistanas, Indonezija ir eilė kitų. Tai naujas elementas, prisiliejęs prie dviejų pasaulių. Tai prancūzų dažnai minimas "trečiasis pasaulis".

Taip pat ir Sov. Sąjungos ginčas su Raud. Kinija esąs vienu ryškiausių pavyzdžių naujųjų įvykių rutuliojimosi eigoje. O tas įvykis, girdi, pakeitęs pasaulio pasidalinimo paveikslą iš pat pagrindų, paveikslą tarp gėrio ir blogio, tarp Vakarų ir komunistų, kada viskas atrodė taip paprasta.

Įvykiai rieda, ir negana pasakyti, kad jie keičia pasaulio vaizdą, -- keis ir toliau, išnešant iš dabartinės padėties.

Toliau de Murville išskelia faktą, kad tų įvykių raidoje Europa vaidina svarbų vaidmenį. Gal tas faktas ir buvo kurį laiką pamirštas ar apleistas, atsižvelgiant į kai kurių valstybių likimą, kuris buvo kitų nulemtas. Bet Europa vėl pasirodė. Netiek Europa, kiek jos valstybės, kurios sudaro pasaulio civilizacijos pagrindus. O tai reiškia, kad tos valstybės negali būti užmirštos kuriant pasaulio ateitį. Tos valstybės turi prieš akis Vak. Europos vienybę ir tam tikros rūšies pasitvarkymą, kuriame būtų surastas kontinento balansas tarp Rytų ir Vak. Europos. Tai ir esą tie siekliai, kurie buvo de Gaulle nusakyti sakiniu, kad Europa esanti nuo Atlanto iki Uralų.

Tuo baigiant įdomų pasikalbėjimą, kyla eilė klausimų, į kuriuos tik laikas galės atsakyti. Vienas jų -- ar de Gaulle pastangos neutralizuoti padėtį Azijoje įtelpa į planus, kuriais siekiama laiko Vak. Europos stabilizavimui ir vienybei, kad būtų sudarytas svarus balansas, siekiantis paskleisti europietiškąją orą iki Uralų? Ką reiškia "pastovaus balanso" sąvoka? Jo tikrai nesuteiks status quo pripažinimo pozicija, kurioje Uralai lieka Azijoje. Kitų jėgų nulemtas Europos valstybių likimas prancūziškai Europos savokai nepriimtinas.

Atrodo, kad R. Kinijos atsipalaidavimas nuo priklausomybės Maskvai vaidina prancūzų politikai didesnę vaidmenį ateities politikai planuojant, nei faktas, kad ir Pekinas yra komunistinis. Pats atsipalaidavimo faktas rodo naujas galimybes pasaulio politikos raidoje.

Atrodo, Prancūzija nesnaudžia ir nepalieka tos komunistinio bloko skilimo priežasties neišnaudėjusi. Gal kai kas pradžioje gali daug kam atrodyti nepriimtina, net gi smerktina. Bet ilgų distancijų politikoje, nepasitiktin vien "dviejų pasaulių" politikos eiga, o žvelgiant į visą įvykių raidą, europietiškos politikos atkurtimas gal privers pagalioti ir tuos, kurie iki šiol manė, kad "šaltojo karo" tęsimas gali vykti tik pavienių konfliktų retu šavimu, neatsižvelgiant į to "karo" principus ir šaltinius.

Šia proga būdingos gub. Rockefellerio mintys apie JAV užsienio politiką, pabrėžiant kad "mūsų elgesys su komunistais gali būti efektyvus tik ryšyje su laisvojo Vak. pasaulio tikslais ir negali būti vykdomas vadovaujantis momento nuotakomis ar taktiniais pavienių komunistinių valstybių vingiais... Mes privalome pasirinkti vadovavimą Vakarų valstybėms laisvųjų vienybėje, kur panašūs tikslai ir aiški politika, žvelgiant ateitin su pasitikėjimu, išplaukiančiu iš vienybės, skirtos žmonijos garbės išlaikymui -- laisvųjų vienybėje, siekiančioje taikos ne karo išvengimui, bet kaip sąlygą laisvam žmogui reikšintis savo geriausioms turimomis kūrybinėmis galimoms".

Bent tuo tarpu gub. Rockefellerio pažiftos atrodo gana "prancūziškos". Jo nusistatymas, kad "šaltasis karas" gali baigtis tik išsprendus pagrindines jo problemas, jį sukelusias ir kad tų sprendimų suradimas glūdi laisvojo pasaulio vienybėje -- eina lygia greta -- Uralų link.

DR. M. ANYSO ANTRAJAM
VEIKALUI LEIDĖJO
BEIEŠKANT

Iš Dirvoje š.m. kovo mėn. 9 d. tilpusio straipsnio, kuriame aptariamas dr. M. Anyso premijuotasis veikalas, sužinojome, kad šis mūsų laureatas turės ir antrą gana svarbų mūsų istorinei literatūrai veikalą apie mūsų lietuvaiteis, vaidinusias svarbų vaidmenį mūsų istorinėje eigoje. Ten pat pasakyta, kad šiam veikalui neturima leidėjo. Mano manymu, leidėjo toli ieškoti nereikia. Mūsų didesnę koloniją labai gražiai veikia Didžiosios Kunigaikštienės Birutės Moterų Draugija. Kiek iš spaudos patirame, kad ji yra veikli mūsų kolonijoje. Jos gerai paruošti parengimai mieliai publikos lankomi. Tad neabejotinai šio veikalo išleidimu turėtų pasirūpinti minėtoji draugija. Tuo užsimojimu būrieties į savo veiklos vainiką įpintų naują gražų žiedą ir kartu didžiai pasitarnautų mūsų istori-

nei literatūrai. Tad siūlau būrietiesms tai klausimą rimtai pasvarstyti.

A. Misiūnas
Detroit, Mich.

VIEÑO ŽMOGAUS
NUOPELNAI

Nors Sacramento ir yra Kalifornijos sostinė, bet čia lietuvių nėra daug. Viso gal apie 50 žmonių. Net vasario 16-tos minėjimo šiais metais nepavyko čia surengti. Bet visgi buvo išprašyta miesto burmistro paskeisti tą dieną kaip Lietuvos Nepriklausomybės Diena Sacramento. Tuo pat reikalu buvo pasiūlyta laiškai į 15-ka Amerikos didesnių dienraščių. Gi Sacramento viešojo skaitytla neseniai įsigijo apie 15, o valstybinė skaitytla apie 30 vertingų knygų apie Lietuvą. O prieš tai, gal dviejų metų bėgyje, abiejuose Sacramento dienraščiuose pasirodydavo gana dažnai laiškai irgi Lietuvos reikalui.

Ar ne konkurencija didesnė organizuotom lietuviškom kolonijom? Ir tiems asmenims, kurių nuotraukos gal kartais ir per dažnai pasirodo laikraščiuose. Gi čia, tuos visus minėtus darbus, ir be abejonės daugiau, atlieka tik vienas pasišventęs

Velionies dr. Antano Trimako, VLIK pirmininko, santykiai su įvairių srovių asmenimis buvo korektiški ir draugingi. Nuotraukoje dr. Antanas Trimakas vieno pobūvio metu su buv. LNT pirm. V. Rasteniu

VLIKUI PIRMININKO NETEKUS

V. RASTENIS

SEPTYNIOLIKA ATSIŠVEIKINIMU buvo pasakyta velioniu dr. Antanui Trimakui, Vliko pirmininkui, akivaizdų gal apie dešimterio laiko didesnio skaičiaus atėjusiųjų į šiam atveju per ankštą laidotuvių patalpą tyliame susikaupime pergyventi atsiskyrimą su asmeniu, kuris ką tik buvo pačiose mūsų lietuviškosios visuomenės prieštakinės eilės, ir kurio staiga nebėr.

Žodžiais sakytieji atsisveikinimai buvo išimtinai institucijų, partijų bei šiaip organizacijų atstovų, todėl oficialumas stebėjose intymumą, atsisveikinimas su Vliko pirmininku stebėjose atsiveikininimui su žmogum. Taip jau gyvenime yra, kad į visuomeninius darbus pasinėręs asmuo apilinkos esti stebimas greičiau kaip institucija, negu kaip asmenybė.

Organizacijų bei partijų atstovai sakė ar skaitė kruopščiai suformuluotus velionies visuomeninės veiklos įvertinimus, ir tai buvo panašų į parlamento frakcijų pareiškimus po balsavimo dėl vyriausybės deklaracijos, kai frakcijų atstovai "žasele" vienas pasakui kitą eina į tribūną pasakyti, kas kokiais sumetimais balsavo už pritarimą ir pasitikėjimą. Tik susilaikymus ar priešingus balsus čia buvo nebeprasminga nei skaičiuoti, nei motyvuoti.

Politikavimo smalsuoliai, tačiau, dairėsi ir net priekaištingai teiravosi, kodėl "visi kalbėjo, tik tautininkai ne", nors ir jų beveik visa viršūninė vadovybė buvo atsisveikiniančiųjų būryje. Smalsuoliai betgi nepastebėjo, kad ir kitų, ne tik "užvalikinių", o ir pačiame Vlike esančiųjų trijų ar keturių sambūrių vardu prakalbų nebuvo. Nesgi esme vienodų prakalbų pagausinimas nėra vienintelis būdas prideramai pagerbti velionį. Septyniolika prakalbų -- daugiau negu gana, gal net daugiau kaip telpa apėgygūrom ribose. Kiek prakalbų buvo prezidento laidotuviuose?

***

Anot vieno patetiško pareiškimmo, kovos eigoje krito vyriausias Lietuvos laisvės kovos vadas. Kalbant be laidotuvinės patetikos, tai reiškia -- Vliko apimtame Lietuvos laisvės kovos bare nustota asmens, kuris geriausiai atitiko dabartinių sąlygų reikalavimus būti Vliko pirmininku.

Dr. A. Trimakas prieš septynerius metus Vliko pirmininku tapo ne dėl jame įžvelgtų vado savumų, kuriais jis nebuvo pasireiškęs ir nebuvo net progos turėjęs pasireikšti savo ankstesnėje karjeroje. Pagaliau, Vlikui pirmininkauti pastaruoju metu nei nereikėjo turėti vado savumų. Antanas Trimakas buvo turtinąs kitais, gal daugiau "technikiniais", bet šio metu Vlike itin brangintinais savumais.

Visų pirma -- svarbiųjų kalbų mokėjimas.

Antra -- įgudimas santykiuoti su nelietuvių intelektualiais ir dip-

asmuo, Kas svarbiausia jis nenorė gauti iš niekur jokios reklamos už tą darbą.

S.S.
Sacramento

lomatiniams sluoksniams, kurio buvo jau įsigijęs studijuodamas Vakarų Europos universitetuose, vėliau diplomatinėje tarnyboje, o dabar dėstydamas Amerikos kolegijose.

Trečia -- jis buvo vienas iš nebedaugelio išveivijoje esamų Lietuvos piliečių, nepakeitusių pilietybės.

Ketvirta -- jis priklausė organizuotai lietuvių katalikų visuomeninei -- politinei srovei, kuri, nuo Vliko atsisveikinimo užsieniuose, Vliko pirmininko postą laikė jai priklausančiu maždaug kaip ir pagal prigimtine teisę.

Penkta ir, turbūt, nuo 1957 metų Vlikui būdžetiniams sumetimais svarbiausia -- dr. Trimakas, būdamas dėstytojas kolegijoje ir būdamas pareigūnas Lietuvos Laisvės Komitete, ne tik turėjo užtikrintą bei patenkintą pragyvenimo bazę, bet jau ir dirbo iš esmės tą patį darbą, kaip ir Vlikas. Taigi, kiek pasispaudęs, -- o tam jis buvo pakankamai valingas, -- jis galėjo tuo pačiu laiku lygiagrečiai atlikti ir Vliko pirmininko funkcijas be papildomo atlyginimo iš Vliko lėšų.

Jei pirmaisiais trimis požiniais Vliko sluoksniuose ir buvo bei tebėra dr. Trimakui prilygstančių ar net pranašesnių asmenybių, tai visais penkiais punktais prilygstančių nėra ir vargu ar besisiras.

***

Daugumas atsisveikiniančiųjų itin pabrėžė Antano Trimako siejimąsi vienybe Lietuvos laisvės kovoj, ir skelbė, kad tas siejimąsi yra svarbiausia jo testamento dalis. Tikrai, A. Trimakas turėjo dar ir tokių savumų, kurie atrodė itin palankūs įvairiai nusiteikusių veikėjų vienybei atsiekti. Jis niekad nebuvo perarė prie mūsų vidaus politikos, tad nebuvo patekęs ir į tarptautinių santykių įtampą, neretai atspindinčią ir atitinkamuose asmenų santykiuose. Jo santykiai su įvairių srovių bei pozicijų asmenimis nebuvo apunkinti "istorinių konfliktų" ipotekos, o ir jo

įgimto ar išsiauoklėto būdo dėka tie santykiai buvo korektiškai draugingi. Gal ir dėl kitų aplinkybių, bet žymia dalimi ir dėl tokių Vliko pirmininko savumų "tarpeiksininė" įtampa jo pirmininkavimo metu, bent viešumoje, sušvelnėjo ir tas daugeliui žadino iliuziją, kad vizijose susikurtas vienybės idealas jau bene realizuojasi.

Bet iš tikrųjų A. Trimakas nebuvo visos šio laikinės mūsų veiklos vadas, ir jis net nepretendavo veikti taip, kaip veikty tikrai savo rankose vairą laikęs vadas. Jis buvo Vliko pirmininkas -- lojalus Vliko vyraujančių nusistatymų reiškęjas ir vykdytojas.

Lietuvos laisvės kovojė šiuo metu nėra nei pribrendusios padėties žygiuoti į ataką, nei priverstinės būtinybės trauktis. Dr. Trimakui Vlike pirmininkauti teko tokiu metu, kai visas tos kovos frontas, noroms ar nenoroms, turi laikytis būdžetinės pozicijos ir išvermingai laukti. Tokiu metu veiklumui tėra progos reikštis tik pastangomis išsilaikyti dar neprarastose pozicijose. Ir tokioje kovos stadijoje išradimą iniciatyva pasireikšias vadovavimas praverstų, jei būtų. Bet Vlike vis dar ima viršų konservatyviai ortodoksiška (kaip, sakysim, P. Stravinsko dėstyta ir ginta) pažiūra į Vliko vaidmenį, į jo struktūrą, ir net į veikimo priemones. Išradingiesiems, besikeičiančias sąlygas vikriau išnaudoti užsimojančiam Vlikui pirmininkaudamas, pats vengė pikto žodžio "revizionistinių" idėjų adresu, betgi pirmininkavo Vlikui lojaliai ir drausmingai pagal ortodoksinę jo koncepciją.

***

Teko kartą kitą turėti su dr. Trimaku pasikalbėjimą apie galimybes imtis tų ar kitų konkrečių uždavinų bendrai, sujungtomis pajėgomis, atseit, Vliko ir "nevliko" sujungtomis pastangomis. Turbūt pagal diplomatinę

rutiną, jis apsiribodavo tik užkalbinimu apie, galbūt, bendradarbiavimą, niekad nesiflydama, kaip konkrečiai to būtų siekiama, taigi niekad nestodamas į tokią poziciją, kuri, jei iš kitos pusės būtų priimta, galėtų tapti įsipareigojimu. Kalbėjosi ne kaip pilnus įgaliojimus turįs vadas, o greičiau kaip vidutinio rango diplomatinis atstovas, negalįs apsimti nieko be vyresnybės patvirtinimo. Atseit, norėtumė veikti bendrai ir vieningai, bet siūlykt patys, kur ir kaip. Ir nei vienu atveju tokių pasiūlymų -- sumanymų nesuniekino, neatmetė savo vardu. Jis tačiau atmetė juos kitu motyvu: "To nebus galima apginti Vlike". Ar jis pats būtų norėjęs ir bandęs ginti, -- tą irgi diplomatiškai nutylėdavo.

Toks lojalus ortodoksiškos Vliko koncepcijos saugotojas ir kompetentingai kruopščiai nusi-stovėjęs jos veikimo rutinos tęsėjas konservatyviajam Vliko branduoliui turėjo būti idealus Vliko pirmininkas.

Nėra abejonės, kad velionis Vliko pirmininkas labai nuoširdžiai sielojosi dėl vienybės veikloje. Bet, kol ortodoksinę Vliko koncepciją palaikė, kaip tos vienybės sąlyga, tol ištikrųjų palaikė ir neperžengiamą užtvartą vienybei praplėsti. Nesgi su ta vienybe Vlike yra kaip su tarptautine taika.

Jei šiandien būtų laidojamas Chruščiovas, tai jo palydovai į mauzoliejų skelbtų, kad jis palikęs žmonijai testamentą -- įgyvendinti taiką. Tik vargas, kad Kremliaus sąlygomis siūloma taika daugeliui gresia didesne nelaimė, negu netaika. O tik išsižioti, jog nori ne šiaip sau taikos, bet taikos su teisingumu ir laisve, tai Kremlius atsliepia, -- vadinasi, atmetat taiką, norit karo!

Panašiai ir Vlike ortodoksinis branduolys sutinka kiekvieną sugestiją, siūlančią ne šiaip sau mechaninę vienybę, bet vienybę, pagrįstą gyvenimiška koncepcija.

Velionis A. Trimakas buvo bent tiek lankstus, kad tokių sugestių iš pirmo žvilgsnio neatmesdavo, kaip nesvarstyti. Tai sudarė, gal ir iliuzinę, bet visgi įmanomą atmosferą kalbėtis, tartis apie kokį nors tos problemos išsprendimą. Bet už jo Vlike visada buvo dar kailas, kam kiekvienas mintis apie tūlį pradinį Vliko "dogmų" reviziją yra "tyčia parengti spąstai susitarimui sukliudyti". Galutinę išvadą ir A. Trimakas, kaip Vliko pirmininkas, pasirodydavo lojaliai beatsstovaujantis tai konservatyviai linijai.

***

Antano Trimako gyvenimo nu-trūkimas atėmė iš visos lietuvių visuomenės pranašiai kvalifikuatą, veiklią, pareigingą asmenybę, paligindamas pastaruoju metu patankintais šuoliais tystantių tokių nuostolių sąrašą. Bet, po šeimoms ir intymųjų bičiulių ratalio, likusi tuštuma itin juntama Vlike, kur bus sunku surasti panašių kvalifikacijų pirmininką, jei iš viso tokio beieškos. Tuo tarpu tos pareigos yra automatiškai atitekusios vicepirmininkui J. Audėnui.

Paragink savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME
1 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanuskas, Pres.

AKIMIRKOS

Gyvenimo laimė... skausme

BRONYS RAILA

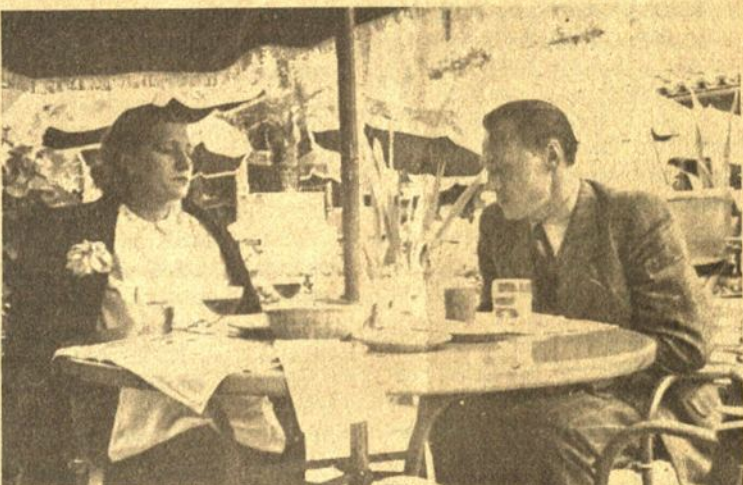
Kaip daugeliui, taip ir Stasiui Leskaičiui, bolševikų ir nacių okupacijos viską iš pagrindų suardė. Madingaiariant, gyvenimas tapo dažnai nuoga kova už egzistenciją, kai kada tik už elementarinę vegetaciją. Užėjo okupacijų ir karų košmaro "egzistencializmas"...

Jis juto neiškęsias to burliuokio košmaro ir per žalią sieną bėgo į Vakarus. Bet išbėgo kiek per vėlai ir pateko... tiesiai į nacių kacetą Ryprūsiose. Dar ne į tokį su krematoriumais, bet truputį į švelnesnės rūšies, "saloninį kacetą". Mat, Hitleriui pradėjus ruošti karui prieš Rusiją, naciai nebepasitikėjo vėlesniais pabėgėliais iš anapus uždangos, įtardami jų tarpe esant sovietinių agentų, ir beveik visus, jų tarpe ir Leskaitį, izoliavo specialiajame kacetė. Tik karui prasidėjus, juos išleido, ir Stasys vėl sugrįžo Kaunui. Tos nelaimės jis tragiškai nepriėmė, herojaus nevaizdavo ir po karo net pasijuokdavo iš tų ano "saloninio kacetė" bendradalyvių, kurie ėmė vaidinti reikšmingus politinius kalinius ir nukentėjusius rezistentus...

Nacių okupacija nors irgi buvo rūsiai, bet mūsų kultūrininkai, kaip žinoma, vis dar rasdavo galimybių kūrybiškai alsuoti. Ir tie trys paskutiniai kūrybiniai Leskaičio metai Kaune buvo gana vaisingi. Jis įsijungė laiku praleisti į lietuviškos "savivaldos" kultūrinių reikalų įstaigas, protarpiais rašė nors nedaug, bet brandžių kritinių essay ir išspausdino keletą "New Yorker" magazino stiliaus intelektualinių novelių, o į pabaigą sėkmingai redagavo "Kūrybos" žurnalą, vargais negalais išgavęs teisę tokį žurnalą leisti.

★

O 1944 metų vasarą, raudonajam tvanui vėl atsileidus, kaip dabar tūli elegantiškai pasako, jis "pasitraukė į Vokietiją". Dyp

Stasys Leskaitis su žmona Vince Santa Barbaroje 1949 m.

KAIP LIETUVOJE KŪRĖSI
TAUTININKŲ SĄJUNGA

VINCAS RASTENIS

(2) Ištrauka iš Lietuvių Enciklopedijos XXX tomo

Atsidūrę net užparlamentinėje opozicijoje, tautininkai savo veiklą vėl sukoncentravo spaudoje. 1921 jie pradėjo tris kartus per savaitę leisti Lietuvos Balsą, kuriam dėl griežtai opozicinio turinio teko susidurti su valdžios represijomis ir kurio leidimas ištisą eilę kartų turėjo būti nutrauktas bei atgaivintas kitais vardais. Taip tas išėmęs tęstinis laikraštis paeiliui buvo dar ir Tautos Balsas, Tėvynės Balsas, Krašto Balsas, Tautos Vairas, Vairas, Skeveldrų Rinkiny, Irklas, vėl Tautos Vairas, pagaliau ilgesnį laiką, iki 1927 pradžios, ėjo kaip savaitinis politikos žurnalas Lietuvis. Vyraują publicistai tuose leidiniuose buvo A. Smetona, J. Tumas-Vaižgantas, Iz. Tamošaitis, V. Gustainis, L. Noreika, Intelektinių pajėgų skaičiumi tautininkai tada Lietuvoje buvo vieni iš turtingiausių, tuo požiūriu neprikybę nebet krikščionims demokratams, kuriuose buvo susispietę itin daug kunigų. Tačiau nemaža ir kunigų buvo arba aktyvių tautininkų eilėse (pvz. J. Tumas-Vaižgantas, V. Mironas, Iz. Tamošaitis) ar bent iš šalies simpatizuojančių (prel. J. Mačiulis-Maironis, arkiv. Pr. Karevičius). Politinėje liet. diferenciacijoje, kaip ir priešne priklausomybiniame laikotarpyje, tebegaliojo ankstesnis pasiskirstymas į "kairę" ir "dešinę", ir tautininkai čia tepasilikio "vidurio kelyje", nes jų pažiūros į religijos bei bažnyčios klausimus leido būti draugė lygiai tolerantiškiems ateistams, religiniams indifferents, kaip ir tolerantiškiems bet kokios tikybos tikintiesiems bei dvasininkams. Žymus tautininkų inteligentinių pajėgų šaltinis buvo studentija. Pirmoji LU įsisteigusi stud. korporacija buvo Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania, vėliau susilaukusi eilės kitų ideologiškai giminingų korporacijų, sudariusių, drauge su ja, Tautinių korporacijų sambūrį.

sąlygomis pietų Vokietijoje jis dar kiek kūrybiškai alsavo, bet atrodė, kad toks gyvenimas jo sielai ir būdai buvo per sunkiai pakeliamas. Ir šiaip jau visuomet gana trapi jo sveikata protarpiais kankinančiai sušlubuodavo.

Priešingai daugeliui, ir Ameriką jam nebuvo nei jauki užuovėja, nei išsigelbėjimas. Jis vertino Amerikos mokslus ir menus, atidžiai sekė jų raidą per pusantro dešimtmečio čia išgyvendamas, bet nesižavėjo pačiu gyvenimu, jo sąlygomis ir aplinka, kur jis nebesurado įkvėpimo. Atvyko pirmiausia į pietinę Kaliforniją ir apsistojo gražioje Santa Barbaroje pas žmonos Vincės seserį. Bet lyg tyčia pataikė į gana prastą laiką, kai čia 1947-49 metų laikotarpyje buvo priplūdę per daug amerikiečių imigrantų, buvo daug bedarbių ir šiočia tokia ūkinė depresija. Kad ir visai gerai mokėdamas anglų kalbą, jis jokiu būdu negalėjo surasti nors kiek pakankiamos darbo nei savo, nei kokių artimesnėje srityje. Pagaliau, susirado... statybos firmoje patį sunkiausią negrų ir meksikonų darbą: išbaigti sukirką naujai statomam namui pagrindus tose vietose, kur nebeegali privažiuoti buldozeriai. O Kalifornijos podirvis, susidedas daugiausia iš vadinamo "dekompozinto" granito, yra prakeiktai kietas. Mes, tūbaiforininkai, taitai vėliau patys gerai patyrėme, kai iš ištvirkimo ėmėme užsiimti namų statybonis ar mūrininkyste...

Romanistui, apysakininkui, dramų ir operos kritikui toks darbas turėjo atrodyti pasiutiškai kartus ir dramatiškas. Aišku, jis baisiai nusivylė ir pradėjo nekęsti pirmiausia ir labiausia Kalifornijos (mano dideliu apgailestavimui, bet, deja, jam tai buvo tiesa). Bet galutinai jį pribloškė gal ne tiek toks angliakasio darbas, o vietiniai papročiai. Kaip nepakenčiamumo ženinitą, Stasys vėliau pasakojo tokį nuotyki. Po sunkaus darbo pietų

saulės įkaityje, sutemus vakare jis išėjo pasivaikščioti po gražių rezidencijų distriktą, ir tuoj policija jį mėgino suimti, kaip įtartina vagį ar valkatą. Mat, niekas čia pėsti nevaikšto, gražios gatvės net šaligatvių neturi...

Ir tada jis ryžosi, kas bebūtų, palikti nebepakenčiamą Kaliforniją ir 1949 m. vasarą išvyko į New Yorką "iš naujo pradėti gyvenimą". Ten susitikdavau Leskaitį paskutinius kartus, daug ir šiltai išsikalbėdavome. Deja, tai neilgai betruko, nes mes jau buvom pasiruošę kilti tolyn į vakarus, kaip tik į tą pačią Kaliforniją.

-- Ko jūs ten važiuojat? Ką jūs ten rasit? Nesąmonė, kvailybė, laukiniai vakarai! -- nuolat mus atkalbinėjo Stasys. -- Aš jau paragavau tų pyragų...

- Bet Los Angeles, Hollywoodas, palmės... - mėgino gintis mano žmona poetiniais argumentais.

- Buvau ir ten, mačiau. Kokios ten jums palmės? Nurudavusios, kai žydų barzdos. Nevažiuokit, jei nenorit taip pat nuruduoti ir sudžiūti.

Mes tačiau vistik išvažiavome, ir nuo to laiko daugiau nebebuvo progos asmeniškai susitikti. Tik per laiškus dar pasikeisdavom nuotaikomis ir įspūdžiais.

★

Prieš kokį dešimtmetį kartą, ir nebe pirmutinį kartą buvau "galutiniai" nusprendęs mesti žurnalizmą ir laisvalaikiais užsiimti kokių kitu darbu, pavyzdžiui, apysakų rašymu. Apie tai per laiškus pasiguočiau ir Leskaičiui, lyg taip sau, lyg ir patarimo klausdamas, nes jei ir ne visada su jo nuomonėmis sutikdavau, bet su jom skaitydavau, gerai žinodamas, kad anas daug išmano. Leskaitis mano užmojų išviskai nepritarė, duodamas supti, kad jis abejoja dar kaip reikiant neišbandytais beletistiniais talentais, o priešingai - pasikeičiant rolėmis, jis kategoriškiausiai ragino nemesti žurnalizmo, nepasiduoti blogam ūpiui, nenusivilti, toliau rašyti panašius straipsnius, kurių jis kiekvieną paskaitas ir matas, kad daryčiau klaidą, keisdamas amatą.

Aš gi jį ne kartą raginau ir kviečiau "grįžti į kompaniją", atsibusti, prisiminti mūsų draugę išgyventus kovings laikus, prašiau jo straipsnių tai kokiame žurnalau, kur teko stovėti arčiau redakcijos, ar laikraščiu, kur tekdavo bendradarbiauti. Sakydavau, kad man bus daug linksmiau ir tvirčiau vėl turėti šalia tokį draugą, kaip kadaise.

Didžiausia tautininkų silpnybė pradiniai Lietuvos nepriklausomybės laikais buvo tai, kad jie neturėjo platesnes mases siekiančio organizacinio tinklo. Todėl jie ryžosi glaudžiau ir platesniu mastu susiorganizuoti. 1924 VIII 17-19 šiauliuose įvykusiame suvažiavime jie vietoj Tautos pažangos partijos ir Ekonominės politinės žemdirbių sąjungos įsteigė vieną Lietuvių tautininkų sąjungą (LTS). Tuo tautininkai, kaip sąvoka, žyminti paskirą politinę grupę, oficialiai įėjo į Lietuvos politinę terminologiją. Šiuo vardu tautininkai 1926 dalyvavo III seimo rinkimuose, šį kartą sėkmingiau, nes trijos iš 6 rinkiminių apygardų jie jau laimėjo po vieną atstovą. Tautininkai šiuose rinkimuose buvo susiblokavę su valstiečiais liaudininkais, tačiau ne susitarimo dėl politinės programos pagrindu, o tik dėl naudos, kurią susiblokavimai teikė apskaičiuojant proporcinį mandatų paskirstymą. Jau tada buvę žymiausi ir įtakingiausi tautininkų politikai, kaip Antanas Smetona ar Augustinas Voldemaras, niekad aktyviai nedalyvavo organizaciniame tautininkų vadovavime. Trumpą laiką Lietuvių tautininkų sąga į pirmininkavo Vincas Krėvė - Mickėvičius, paskui adv. Antanas Merkys, vėliau inž. Vytautas Vileišis, kuriam 1929 įėjus į vyriausybę, pirmininko pareigas perėmė prekybininkas Jonas Lapėnas.

Po kairosios koalicijos valdymo pusmečio, 1925 XII 17 krikščionių demokratų bei tautininkų viršūnių menamai padrasintu Slapto karininkų sąjungos įvykdytu perversmu valdžia atiteko tautininkų vadams: prezidento pareigos tapo perduotos A. Smetonai, premjero -- A. Voldemarui. Kairosios koalicijos galią perversminėmis priemonėmis eliminavus, buvusios seime opozicijos koalicija juos formaliai tose pareigose įteisino. Po trejeto mėnesių, buvusiai kairiajai seimo koalicijai nekooperuojant ir naujojo koalicijoj seime vyraujančioms krikščionių demokratų bloko partijoms irgi ėmus nerimauti, seimas buvo paleistas, naujiems rinkimams terminas nepaskirtas, o į krikščionių demokratų ligi tol valdytas ministerijas tapo paskirti tautininkai K. Šakenis vietoj L. Bistro švietimo m-joje ir J. Tūbelis vietoj P. Karvelio finansų m-joje. Konstitucinės teisės prof. Mykolas Roemeris šį seimo paleidimo aktą, kuriuo nebuvo paskirtas terminas naujiems rinkimams, kaip konstitucijai reikalavo paskirti rinkimus 2 mėn. būtyje, atžymėjo kaip tikrąjį konstitucinį perversmą Lietuvoje, ir to akto datą, 1927 III 12, o ne 1926 XII 17 žymėjo, kaip perversminę datą, kadangi XII 17 asmenų pasikeitimas valdžioje buvo bent formaliu požiūriu įteisintas pagal konstitucijos rei-

1949 metų vasarą New Yorke... Nuotrauka iš paskutinio atsisveikinimo. Stovi iš kairės: Stp. Mackevičius, D. Railienė ir St. Leskaitis.

Deja, visos pastangos nedavė jokių vaisių. Gyvenau per toli ir be tiesioginių asmeninių sąty, kad visą tiesą žinočiau. Bet iš to, kaip jį anksčiau pažinau ir iš įvairių minčių nuotrupų laiškuose susidariau aiškų vaizdą, kad Stasys Leskaitis-Ivošiškis buvo vienas iš tų tragiškų asmenybių ir likimo aukų, kuris negalėjo ir nenorėjo susitaikinti nei su emigracija, nei su Amerika, nei su lietuvių naująja "tremties" visuomene. Ne tiek dėl to, kad nebūtų tam turėjęs jokių sąlygų ar per sunkias (sąlygos vėliau tapo pakenčiamos, maždaug normalios, kaip mums daugeliui), bet dėl to, kad jis nematė prasmės dar kartą aukotis kūrybiniais įnašais naujam likimui ir tai tautos daliai, kuri dar judėjo ir tebejudą kultūros dirvonuose po Amerikos lietuvių spaudą, meno parodose, koncertuose, teatrų ir net operų pastatymuose.

Su jo pažintomis čia negalėjau ir niekad negalėčiau visiškai sutikti, bet jam jos buvo savitos, plaukė iš viso jo būdo, jo sielos, skonių, manierų ir įsitikinimų, kurių jis nei galėjo, nei norėjo pakeisti. Perfekcionisto būdo, jis bodėjosi, net nepakentė visokių mėgėjiškų apraiškų, diletantizmo, grafomanijos, išpūstų, bet dažniausiai labai dar seklių ir skystų mūsų "kūrybinių laimėjimų", o taip pat mūsų spaudos ir visuomenės dažnų tuščiažodžiavimų, mums nesugebant ir nenorint (nors jau turint užtenkamai turto ir priemonių) išugdyti rimtas politines ir kultūrinės

★

Pas mane pateko vienos Stasio Leskaičio išspausdintos apybraižos fotostatinė nuotrauka, kur jo paties ranka padaryta korektūrinių ištaisymų. Ši apybraiža - toks pusiau meninis, pusiaumokslinis reportažas - buvo išspausdinta 1944 m. balandžio 6 d. Kauneėjusiam "Ateities" dienraštyje, pavadinata "Verbos kapinėse".

Čia jis aprašo savo apsilankymą Kauno kapinėse Verby sekma-deni, įspūdžius ir pergyvenimus, grožėjimąsi ankstybojo pavasario gamta, gėlėmis, paukščiais ir pumpurus išskleidžiančiais

medžiais, pasakojant apie "laimę susirasti ištisas didžiules palmes, prisagstytas raudonų snie-genų"...

Šių įspūdžių paveiktas, paskutinėje apybraižos pastraipoje jis kalba ne tik apie tylaus Verby sekma-deni kelionės į kapines išgyvenimus, bet ir apie paties gyvenimo filosofiją, tragišką, nepakeičiamą jo prigimtį.

"Kaip priešiau prie tvoros", rašo S. Ivošiškis, "kitoje pusėje tą skambiają tylą sujudino gailūs moters klyksmai. Laikas jos skausmo, matyt, dar nespėjo užgydyti, ir jos rauda žiurpais skrodė tą saulėtą, šventišką rimtį.

-- Visa jūsų pasaulyje yra tik tuštybė ir šešėliai... -- sulig tuo prašneko visi aplinkiniai kapų gubriai.

-- Mūsų gyvenimas tėra ilgas skausmas. Jis prasideda skausmu, skausmo kiekiais jo žygiai tematuojami ir skausmu jis nutrūksta, paskui save tepalikdamas skausmus ir vargą... -- skundėsi nelaimingosios moters vaitojimai.

-- Bet gyvenimas turi būti ir graži laimė, jei jums leista skausmo valandas atpažinti... -- tyliai švilpė švelniosios fleitos raudonais žiedais kaišytose palmėse".

Skaitydamas tuos žodžius, parašytus beveik prieš 20 metų, pajutau naują jų tiesą ir lyg pranašiška paties autoriaus vėlesnės buities pramatymą. Ir būtų "graži laimė", jei jo dviejų dešimtmečių skausmus atpažinę, ne kapinėse pastatytume jam paminklą, kurio jis greičiausia nebūtų daug vertinęs, o kitokį ir patvaresnį, iš kurio per ilgus amžius būtų atpažįstamas šis gabus laikraštlininkas, brandus rašytojas, elegantiškas literatas, aštrus plačių akiračių kritikas.

Gal tai ir įvyks... kada nors... žymiai vėliau.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

GIMTOJI KALBA -- 3-4 (dvi-gubas) nr. jau pasirodė. Turinyje apstu kalbinės medžiagos ir aktualių temų lietuvių kalbos taisyklų spaudoje ištiesinti. Šiame padidintame leidinyje rašo: Pr. Skardžius, L. Dambriūnas, V. Maciūnas, P. Jonikas ir kt.

G.K. leidžia LB Kultūros Fondas. Redaguoja Z. Dambriūnas. Prenumeratos kaina metams -- tik 2 dol. (Administracijos adresas: c/o Mr. J. Bertašius, 5348 S. Talman Ave., Chicago 32, Illinois).

Dirvoje galite įsigyti ar užsisakyti šias naujai pasirodžiusias knygas:

Vytauto Alanto 9 Dramos Veikalai -- 5 dol.

Pulgio Andriūšo Purienos po vandeniu -- 1.50 dol., kietais viršeliais 2 dol.

Prano Pauliukonio Tautos istorijos mokymas -- 2 dol.

kalavimus. Nuo šios datos visos buv. parlamentinės partijos atsidūrė opozicijoje vad. tautininkų valdžiai. Jos visos kaltino tautininkus, ypač prezidentą A. Smetoną, sulaužiusi ištikimybės konstitucijai priešai. Tautininkai, žinoma, neturėjo kito pasiteisinimo, kaip tą, kad "tautos likimas svarbesnis už porą eilučių konstitucijoje".

Tautininkų organizacija, aplinkybės taip susiklojus, ėmė greitai plisti. Buvęs savitraštis Lietuvis paverstas dienraščiu (red. V. Gustainis), atgaivintas mėnesinis žurnalas Vairas (red. Iz. Tamošaitis), suorganizuota leidykla -- akc. b-vė Pažanga, šalia vidurinėse mokyklose ateitininkų pavyzdžiui jau anksčiau veikusios Jaunosios Lietuvos moksleivių tautininkų organizacijos tapo įsteigta ir nemokyklinio jaunimo organizacija Jaunoji Lietuva, kuri narių skaičiumi ėmė skubiai vyti visu dešimtmečiu senesnę kat. jaunimo Pavasario organizaciją ir kuri pradėjo leisti savo žurnalą Jaunąją Kartą. 1927 įsisteigė ir Lietuvių mokytojų tautininkų dr. J. Basanavičiaus vardo sąga.

Šalia šių viešų organizacijų nuo pat pirmųjų poperversminių dienų ėmė plačiai reikštis ir nevieša, konspiratyvinės drausmės pagrindais organizuota Geležinio Vilko organizacija, pasiėmusi šūkiu "Tautos garbė -- Valstybės gerovė". Tai buvo kraštutinių radikalių nusiteikimų sambūris, savo radikalumui pabrėžti labiau mėgęs apibūdinti save tarptautiniu nacionalistų, negu lietuvišku tautininkų pasivadimu. Nors tame sąjūdyje buvo ir tradicinės tautininkų organizacijos narių, vyravo jame daugiau naujas, su Lietuvių tautininkų sąjunga glaudaus ryšio neturėjęs elementas, daugiausia iš jaunesnės kartos karininkų, tarnautojų, studentų bei moksleivių. Taigi jau tada pasireiškė dvi skirtingos lietuvių tautininkų linkmės -- nuosakdoji ir radikalioji, kurios nebuvo savo tarpe susietos organizaciniais ryšiais ir reiškėsi kaip vienas kito nepriklausą sambūriai.

Tautininkų spaudoje buvo plačiai išvystyta parlamentinės santvarkos kritika. Itin buvo smerkiamas tos santvarkos pagrindimas partijomis ir iš to neišvengiamai kyląs valdžios nepastovumas, silpnumas, neatsakingumas. Tautininkai pabrėžtinai skelbė būtinumą vienybės tautoje ir tvirtos valdžios valstybėje. Bekritikuojant ir besmerkiant politinių partijų vaidmenį, tautininkų publicistikoje išsivystė tezę, kad tautininkai nesanti partija, kadangi jų idealas esąs ne koks partikuliarinis tautos dalies interesas, o visos tautos, visų jos sluoksnių interesų harmonija.

(Bus daugiau)

A. Smetonos minėjimas Chicagoje

(Atkelta iš 1 psl.)

KONCERTINĖ DALIS

Scenoje vėl išsiriškia Lietuvos vyčių choras. Programos pranešėja Genovaitė Giedraitytė gražia dikcija paskelbia dainuosimas dainas: Eisingirion, Broniaus Jonušo, Ko vėjau pūtė -- J. Bendoraius, Ko liūdi, sesele? -- S. Šimkaus, Vežė mane iš namų -- Fausto Strolis, Už jūrelių marelį -- Fausto Strolis. Antroje dalyje: solistas Jonas Vaznelis ir moterų choras išpildo Vaidylos dainą iš Miko Petrausko operos "Birutė" ir pabaigoje mišrus choras: Daina, daina -- J. Gaidelio, Ramovėnai žengia -- Br. Jonušo, Dariaus ir Girėno maršas -- Gailevičiaus.

Chorui dirigavo muz. Faustas Strolis, akompanavo muz. Jonas Byanskas, solo partiją dainoje Vežė mane iš namų, gražiai atliko Albinas Rudzevičius. Auditorija

nesigailėjo katučių dainininkams ir vadovams ir choras kaip kurias dainas turėjo kartoti.

Visas minėjimo parengimas buvo gražiai suplanuotas ir įvykdytas be mažiausių sutrikimų. Išvengta dažnai panašiuose minėjimuose programos perkrovimo bei banalumo. Salėje ir užkulisuose šviesos tvarkė Kazys Ože-

lis, vietas nurodinėjo: Jonas Jurkūnas, Stasys Virpša ir kt. Vėliau rikiavo -- Aleksas Siliūnas. O visą programą sklandžiai vedė Dr. Ant. Kalvaitis. Galima pasigesti garsiakalbių.

Minėjimas baigtas vyčių chorui drauge su publika sugiedant maldą Marijai.

M. Valiukėnas

Prezidento Antano Smetonos portretas, nupieštas dail. Adomo Varno, išstatytas Chicagoje suruoštame minėjime.

Padeka

Jaučiu malonią pareigą, Bendrojo Minėjimo Komiteto vardu, padėkoti už taip nuoširdų bendradarbiavimą tiek įsijungiantį Prezidento Antano Smetonos minėjimo programos sudarymą, tiek ją įvykdyti.

Nuoširdi padėka Nepriklausomos Lietuvos Gen. Konsului Dr. Petriui Daužvardžiui už jo tarytą šiltą ir itin prasmingą žodį apie Prezidento Antano Smetonos buvimą ir žygius Chicagoje ir Illinois 1941 m., ačiū prof. Adomui Varnui už jo kūrybinį įnašą, atvaizduojant Prezidentą tokiose formose, kuriose jis ir mes, senesnės kartos lietuviai, pažinome, padėka prof. Jonui Puzinui už Prezidento atvaizdą, nupieštą jo turiningoje paskaitoje, o taip pat didelis ačiū už talką mūsų mieliesiems menininkams: Zitai Kevalaitytei - Visockienei, solistui Jonui Vazneliui, akomponiatoriui muzikui Jonui Byanskui, Kazui Oželiui, Algiiui Modestui ir jo vedamo neolituanų orkestro trimitininkams, Lietuvos Vyčių choro dalyviams, jų vadovui - dirigentui Faustui Stroliai, už taip įdomų ir nuotaikingą koncertą, padėka Lilijai Vanagaitienei ir Dirvos Redakcijai už minėjimo garsinimą. Ačiū kiekvienam - ai, dalyvavusiems minėjimo pamaldose, vainiko padėjimui ir pačioje akademijoje.

Tegu šis bendromis pajėgomis sukurtas minėjimas bus mums paskatinimu ir toliau puoselėti lietuvišką darbą, tradicijas, gerbti praeitį ir iš jos semtis stiprybės tolimiesiems tautiniams žygiams.

Dr. Antanas Kalvaitis
Prezidento A. Smetonos
minėjimo Komiteto
Pirmininkas

APAČIOJE: Chicagoje suruoštame Prezidento Antano Smetonos minėjime publika atsistojo pagerbiai įnešamas salėn organizacijų vėliavas.

V. A. Račkausko nuotrauka

RŪPINKIMĖS PAŽINTI LIETUVĄ

AKT. ZITOS KEVALAITYTES-VISOCKIENĖS PERSKAITYTAS ANTANO SMETONOS STRAIPNIS VILTIES. NR. 27, 1907 METAIS

Tauta, norinti išlikti gyva, turi save pažinti. Mums, lietuviams, ypačiai reiktu įsidėmėti šią tiesą. Daugumas tiek tepažįsta Lietuvą, kiek apie ją parašyta svetimame vadovėlyje. Tegu, sakio, mūsų "patrioteliai" istorijomis suka sau galvą: mums rūpi šių dienų reikalai. Tas atšalimas savo praeičiai matyti visur. Nė viename, rodos, laikraštyje nerandame senovės Lietuvos aprašymų. Aušroje ir Varpė būdavo daug žinių iš mūsų praeities. Jos rodo ano meto rašytojų gerą norą ir gerą nuovoką. Kad ne jie, kad ne Mickevičiaus ir Kondratavičiaus poezijų vertimai, parūpinti aušrininku, tai dabar lietuviui,

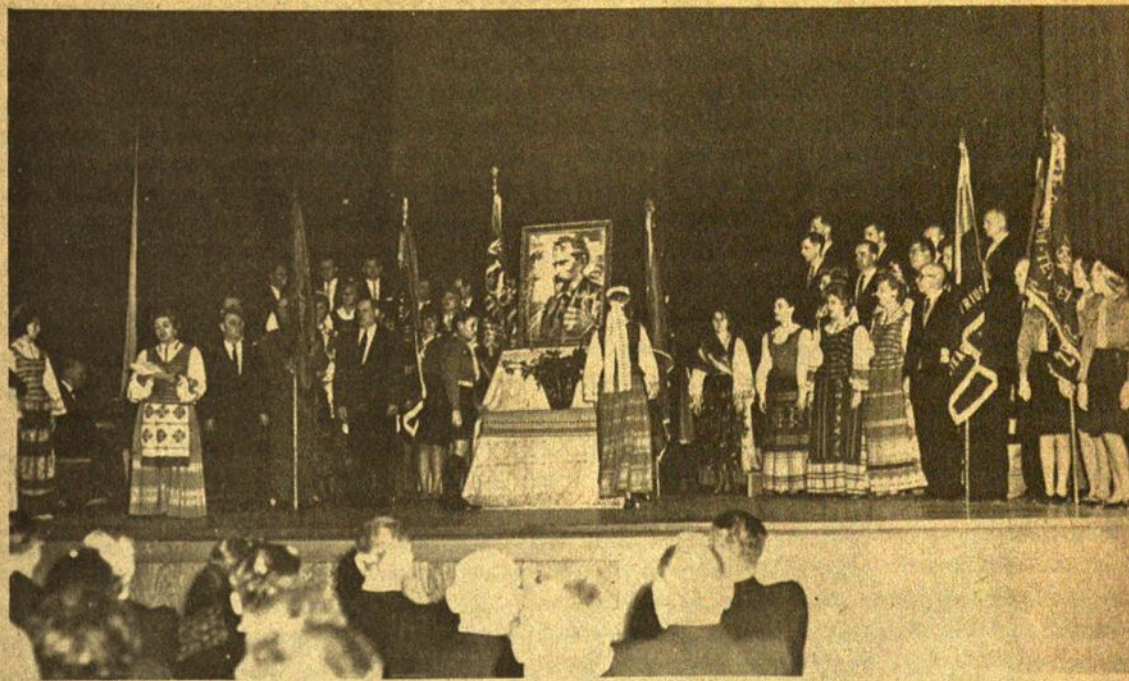
nemoka lenkiškai, ir žinoti nežinotų, kaip gražios būta Lietuvos senovės. Ties tais vertimais dabar sustota, kad nebeverta ji minėti.

Ir mūsų moksleivių jaunimas dabar kitiškai, negu būdavo seniau. Pirmą jam rūpėdavo ne tik dienos reikalai, bet ir gimtas kraštas pažinti. O dabar jis moko viso, tik ne to, kas liečia mūsų tautą. Kitoki būdavo studentai lietuviui.

Šio meto sąlygos, rodos, kur kas lengvesnės yra, negu pirma būdavo: turime spaudą, yra daugiau medžiagos mūsų kraštui tirti, pagaliau ir mūsų studentų yra padaugėję.

Bet ar mūsų studentų žymu?... Nematyti, ką jie veikia. Ką jie žada Lietuvai, nepasirodo jie mūsų spaudoje. Žinoma, negalima jų kaltinti: galime tik aiškinti. Visiems daugiau patinka einamasai gyvenimas.

Kad lietuviu jaunimui

Aktorė Zita Kevalaitytė-Visockienė išpildo programą. Prie prezidento A. Smetonos portreto, kurį nupiešė dail. Adomas Varnas, išsiriakavusios organizacijų vėliavos ir Vyčių choro choristai.

V. A. Račkausko nuotrauka

VAINIKAS

A. SMETONAI

Žodis tartas Prezidento Smetonos 20 m. mirties minėjime Chicagoje 1964, III, 7, padedant vainiką prie Žuvusiems už Lietuvos Laisvę paminklo Jaunimo Centro sodelyje.

Minėdami Lietuvos prezidento Antano Smetonos 20 m. mirties sukaktį, norėtume padėti šį vainiką ant jo kapo greta dr. J. Basanavičiaus Vilniaus Rasų kapinėse, ar Kaune prie Laisvės statulos, kurios sargyboje nepriklausomybės laikotarpyje tvirtai stovėjo prezidentas Smetona. Deja ir mes ir prezidento Smetonos kapas, likimo atplėšti nuo gimtosios žemės. Tremtyje jungiamės šią valandą į vieną viltį, į vieną pasiryžimą, į vieną prašymą Aukščiausiam: sugrąžinti mūsų tėvynei Lietuvai laisvės dienas.

"Idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės", skelbia mums Lietuvos atgimimo dainius Maironis. Prezidento Smetonos kurtą ir įgyvendintą laisvos ir nepriklausomos Lietuvos idėją buvo, yra ir bus gyva kiekvieno laisvo ar pavergto lietuvių širdyje.

Kai prieš 70 metų caro spauda siekė, kad Lietuva būtų ir tamsi ir juoda, jaunas Smetona paliko Užulėnio kalno arimus ir išėjo siekti mokslo ir šviesos sau ir savo tautai. Kai Maironio poezija žadino bundančią tautos dvasią, -- pedagogas ir redaktorius Smetona 1914 m. "Vaire" skelbė lietuviams, kad: "mus visus jungia tautinės kultūros pagrindas ant kurio mes stovime ir ant kurio norėtume matyti kitus stovint".

Kai 1918 m. vasario 16 d. pasauliui buvo paskelbta Lietuvos

Minėjime publika su dėmesiu klausosi prof. J. Puzino paskaitos.

nepriklausomybė, -- valstybininkas Smetona buvo vienas iš pagrindinių tautos laisvės šauklių.

Kai nepriklausoma Lietuva kultūrinio, mokslinio ir ekonominio pažangumu sparčiai vijosi kitas laisvas Europos tautas, prezidentas Smetona į mus kalbėjo: "Žmogui gimta mylėti savo tautą ir savo kraštą. Toji meilė skatina mus bendradarbiauti, ragina mus dirbti ir veikti, ragina mus krūvon spiestis, kad talkoje

būdą, kad savo tautos grožį ir gerą duotumėt pažinti pasaulio tautoms".

Prieš 20 metų kietam tremties kelyje audra išvertė stulpą, kuris buvo vienas iš tvirtiausių, laikusių mūsų namo sieną. Ir šiandien, kai mūsų nepriklausomos Lietuvos rūmas sugriautas, kai prezidento Smetonos ir mūsų visų gimtinėje viešpatauja tamsa ir priespauda, iš anapus amžinybės slenksčio į mus kar-

Prof. Jonas Puzinas, skaityęs minėjime turiningą paskaitą apie prezidentą Antaną Smetoną, pertraukus metu kalbasi su dail. Adomu Varnu, nupiešusiu prezidento Smetonos portretą.

V. A. Račkausko nuotrauka

patys stiprėdavo ir būdavo paguoda savo tėvynei. Nelaukdami abejingos talkos iš kitų, turime rasti kuriamųjų pajėgų savyje; jos glūdi tautos vienybėje".

Besirūpindamas mūsų, nepriklausomos Lietuvos šūny, gerove ir platesniu akiračiu prezidentas Smetona, būdamas Lietuvos Skautų Brolijos šefas, Palangos pušyne spaudė ranką pasaulinio skautų sąjūdžio kūrėjui lordui Baden Powell'ui ir į mus kalbėjo: "Jūsų organizacija, skautai ir skautės, yra tam, kad mokėtute, vyresniųjų vedami ir padedami, auklėti savo būdą, savo geruosius palinkimus, kad kurtumėt lietuvių

tojas prezidento Smetonos žodžiai: "Vienybė ir drausmė reikalingos veiksmui, kuris eity naudon savo tautai, savo gimtam kraštui... Dirbkime visi iš vieno, turėdami prieš save aukščiausią tikslą: visos Lietuvos laisvę, jos gero, jos garbę".

v. s. B. Juodelis

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Vyčių choras su solistu Jonu Vazneliu Chicagoj suruoštame Prezidento Antano Smetonos minėjime išpildė koncertinę programą.

Po "Atžalyno" premjeros aktorius sveikina Aušros Vartų parapijos klebonas prel. dr. J. Tadauskas.

'Atžalynas' kovo 21 atvyksta į New Yorką

Nors Hamiltono Lietuviai nepasizymi savo gausumu, tačiau kultūroje gyvenime neatsilieka nuo didžiųjų kolonijų. Ne tik mūsų periodinėje spaudoje dažnai randame Hamiltono vardą, bet ir vietinė angliškąji spauda su pagrindu randa reikalą paminėti Hamiltono Lietuvius. Didžiausiu veiksmu šiai lietuviškai reklamai yra mūsų meninės grupės: "Gyvataras" su vad. G. Breichmaniene ir padėjėjomis Verbickaitė ir Stanaitytė.

Grupė šiais metais yra pasiekusi aukščiausią savo žygdėjimo laikotarpį, apjungiant net 107 šokėjus. Ankstyvą pavasarį ši grupė žada duoti taut. šokių koncertą pilname sąstato.

Aušros Vartų parapijos choras, globojamas prel. dr. J. Tadauskas ir vad. sol. V. Verikaitis, apart vietos švenčių ar minėjimų užpildymo lietuviška daina, pasirodo ir angliškai visuomenei, kur būna gražiai sutinkamas. Iš praeitų metų patyrimo (koncertas aktyvių institute) vietos YMCA yra jau užprašiusi užpildyti vakaro programą su lietuviška daina ir gražiais mūsų taut. drabužiais.

Toliau seka mūsų jaunieji spor

tininkai, 1963 m. bėgyje, "Kovas" su savo krepšinio komanda iškopė iki Kanados meistro viršūnės ir miesto vadovybės buvo atitinkamai pagerbti. Tuo pačiu ir angliškąji spauda turėjo plačią paminėti Lietuvos vardą.

Dar viena iš pagrindinių grupių, tai scenos mėgėjai "Aukuras" vardu. Ši grupė vad. dramaturgai E. Dauguvietytės-Kyda-bienės, skina jau 15-sius meninio darbo metus. Vasario 29 d. "Aukuras" pastatė K. Binkio "Atžalyną". Šiuo žygiu, retėjant se-

nosioms darbo jėgoms "Aukuras" pereina į naują darbo barą, jungiant scenon jaunąją kartą, kurių šiam veikale yra virš 20. Tuo yra padėtas pagrindas jaunoms darbo jėgoms, kurios greitai laiku turės pakeisti senasias.

Kovo mėn. 21 d. "Aukuras" su pilnu aktorių sąstatu (38 asm.), vyksta į New Yorką pastatyti "Atžalyną" BALFOvąjaus uždarymo proga. Premjera įvyks: Swaben Hall, 474 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N.Y. Tikimasi su tikti daug gerų lietuvių. V.P.

"Atžalyno" 5-tas veiksmas. Gegužinėje čigonės šokis. Atlieka L. Verbickaitė.

BOSTON

ALT S-GOS METINIS SUSIRINKIMAS

Bostono skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko 1964 m. kovo 8 d. savų namų patalpose. Skyriaus pirmininkas A. Matjoška susirinkimui pirmininkauti pakvietė inž. J. Dačį, sekretorium J. Vizbarą.

Skyriaus pirmininkas savo metiniame pranešime vaiždžiai nušvietė praėjusių metų skyriaus valdybos veiklą visuomeninėje ir kultūrinėje plotmėje, kuriai atlikti buvo įdėta daug pastangų ir paaukota brangaus laiko. Vien tik skyriaus nuosavų namų remonto darbams išleista \$997,28 dol., neskaityt narių atliktų darbų be užmokėsčio.

Tenka pažymėti, kad Bostono T. S-gos nuosavi namai yra ne tik skyriaus veiklos centras ir kultūrinių parengimų židinys, bet drauge jie yra ir kukli, tarsi muziejinė buveinė mūsų tautos ir valstybės garbingos praeities vyrų - kūrėjų būstų. Šie namai po dešimties metų jau buvo būtina reikalingi restauracijos. Ir tas darbas atliktas praėjusių metų skyriaus valdybos pastangomis.

Inž. E. Cibo vedami kultūriniai subatvakariai ne tik kad atžymė-

jo veik visas svarbesnias praėjusių metų mūsų visuomeninio ir tautinio gyvenimo sukaiktis, bet ir sustiprino skyriaus kasą finansiniais su \$420,59 dol. Įnašu. Jeigu subatvakarių parengimų programos, kaip poeto F. Kiršos gyvenimo ir kūrybos minėjimas bei kitos sukaiktys, pasižymėdavo meniškumu subtilumu tai visų didi padėka atitenka skyriaus garbės nariui ir programų vedėjui rašytojui -- poetui St. Santvarui.

Pranešimo pabaigoje A. Matjoška susirinkimui pasiūlė ir buvo priimta skyriaus ateities veiklos programa, kurioje įneša surengti prez. A. Smetonos 20 m. mirties sukaiktis paminėjimą; organizuoti Lietuvos garbės konsulo Bostone adv. A.O. Šalnos 25- ių metų konsulo tarnybos ir 70 metų amžiaus sukaiktis paminėjimą; rengti 8-tos rugsėjo -- Tautos šventės minėjimą, jeigu vietos L. Bendruomenė neruošytų; rūpintis Dirvos prenumeratų rinkimu. Verbuoti daugiau narių Vilties draugijai; tal kinti Vilties draugijai jos išleisčių knygų ir ALTS-gos leidžiamos prez. A. Smetonos monografijos platinimui; visais galimais būdais populiarinti skyriaus subatvakarių lankymą visuomenės tarpe; kaip ligi šiol palaikyti glaudų bendradarbiavimą su visomis lietuvių organizacijomis.

Po pranešimų ir diskusijų įvyko naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai. Į skyriaus 1964 m. valdybą išrinkta:

Inž. J. Dačys, J. Vizbaras, L. Lendraitis, A. Griauzdė, A. Vileniškis, St. Jakutis.

I revizijos komisiją perrinkti: Justas Vaičiūtis, Br. Utenis.

Primininkaujamam pasiūlymus buvo pasveikintas daug savodaru nusipelnęs skyriaus pirmininkas A. Matjoška, švenčias savo 50 metų amžiaus sukaiktį.

Po susirinkimo įvyko narių įvairių, kurios metu P. Jasiūnas L.N. Fondui surinko \$59 dol. J. V. Sudavas

• **Valentinos Kojelienės**, koloratūrinio soprano, koncertas įvyks š. m. kovo mėn. 22 d., 3 val. 30 min. p. p., Bostono Jordan Hall koncertinėje salėje.

Koncertą ruošia žinoma amerikiečių koncertų agentūra.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensimė Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybėlės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimėgių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniam tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Išrašys vedėjai: EDV, ŽUKAUSKAS IR VYT, ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvalas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, parduvinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8-5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-1226

Abi krautuvės atidarytos pirmadienį ir ketvirtadienį, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VYRIŠKI RŪBAI

SIUVAMI PAGAL JŪSŲ FIGŪROS ISMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ

• KOSTIUMAI • PALTAI
• FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS

Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje

„SIMPSON“ kompanijos siuvelyklose.

Didelis pasirinkimas — vietinių ir užsieninių medžiagų.

NAUJAUSI MADŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS

6645 S. WINCHESTER AVE., CHICAGO 36, ILL.

Telefonas 925-5179

Sestadieniais ir sekmadieniais — nuo 9 val. ryto.
Kainos: Paltai nuo \$80 iki... Kostiumai nuo \$85 iki...

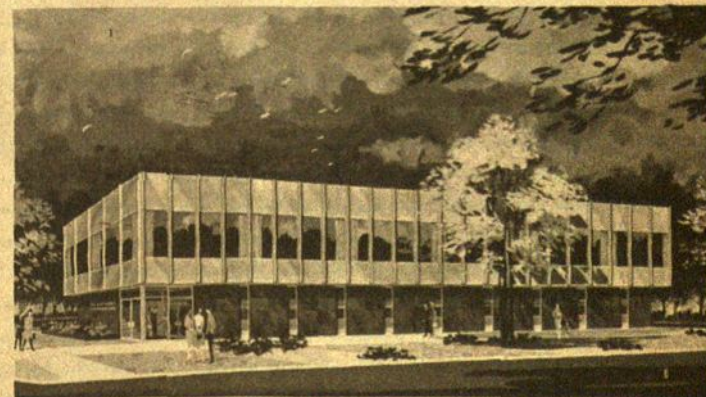
DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NŪO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŲSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 212-1395; Suburban Phone: 656-6330

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* RAMOVĖNŲ SUSIRINKIMAS įvyks kovo 15 d. 12 val. Lietuvių salėje. Naujoji valdyba patieks svarstyti ir priimti metinį veiklos planą ir kitus svarbius, aktualius klausimus.

Maloniai prašome visus skyriaus ramovėnus įsidėmėti ir nešivėlinant atvykti į susirinkimą. Valdyba

ATSILANKYKITE PAPIETAUTII

Šį sekmadienį, kovo 15 d. Lietuvių salėje, Clevelando Lietuvių Sporto Klubas Žaibas rengia pietus, kurių tikslas yra sukelti lėšų sportinių patalpų nuomavimui išlaidoms padengti, klubo uniformų bei sportinių priemonių įsigijimui ir gausiam klubo narių dalyvavimui sporto žaidynėse pameriti.

Clevelando lietuviai yra kviečiami atsilankyti papietauti ir tuo paremti savąjį sporto klubą. Ypatingai prašome atvykti visus klubo narius, didelius ir mažus, taipogi ir visus buvusius klubo narius bei buvusius sportininkus.

Pietų pradžia 11:30 val. ir tęsis per visą ankstyvą popietę. Bus geras pasirinkimas skanių lietuviškų valgių. Turtingas bufetas. Laukiame!

LSK Žaibas

ALT S-gos Clevelando skyriaus vadovybė V. Stuogis, pirm. K.S. Karpis ir V. Blinstrubas kovo 8 d. prie Lietuvos prezidento Antono Smetonos karsto mauzoliejuje padėjo atsiųstą ALT S-gos East Chicagos skyriaus gėlių vainiką. J. Garlos nuotrauka

DĖL ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS CLEVELANDE

Dirvos redakcijai buvo įteiktas paskelbimui tokio turinio pranešimas:

"Įsteigtas LŽS Clevelando skyrius. Iniciatoriai, atsiklausę Clevelande gyvenančių žurnalistų

daugumą žodžių ir gavę pasirašytus atitinkamus pareiškimus, kuriais jie sutiko įsteigti LŽS Clevelando skyrių korespondenciniu būdu, kovo 9 akto įsteigė Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Clevelando skyrių. Iniciatorių grupę -- laikinąją skyriaus valdybą sudaro: Kazys S. Karpis, Vytautas Braziulis, Aleksas Šemetas, Longinas Leknickas ir Edvardas Karnėnas, kurio adresas yra laikinasis skyriaus adresas: 1118 Rutherford Rd., Cleveland Hts., Ohio 44112"

Sveikinant šią iniciatyvą ir iniciatorių, lieka tik klausimas, ką nuveiks nauja organizacija, negalėjusi sušaukti net steigiamojo susirinkimo, naujos valdybos rinkimus ir patį steigimą vietoje įvykdžius -- korespondenciniu būdu... Mums įprastas toks būdas renkant organizacijų centrinius organus. Tokiu būdu įvykdytas skyriaus įsteigimas Clevelande daugeliui sukėlė abejonių, klausimų ir -- paliko eilę "atitinkamų pareiškimų" gulėti stalčiuose neužpildytų.

PARDUODAMAS

90 akrų žemės sklypas, tinkamas ūkininkavimui ar kt. reikalam, Thompson vietovėje, Ohio.

Teirautis:

Mrs. A. Wesolowskas

IV 1-3477

(36-31)

• Geras vienos šeimos namas arti Noble Rd. ir Euclid Ave. 4 miegamieji: 3 ant 2-ro aukšto ir vienas ant 3-čio. Gazo pečius, 2 automobilių garažas. Tik \$13,900.

ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne Real Estate

1535 Hayden Ave.

Įstaiga — MU 1-6100;

namai — KE 1-4080

Pats skaityk ir kitus ragink prenumeruoti DIRVĄ

Grupė Detroito lietuvių žurnalistų vieno pobūvio metu. Sėdi iš kairės: Alfonsas Nakas, Lidiya Mingėlinė, Marija Sims, Vladas Mingėla, Stovi: Alfonsas Žiedas, Vytautas Kutkus, Vladas Selenis ir Petras Januška.

LIETUVIŲ KOMITETAS PASAULINEI PARODAI NEW YORKE FINANSŲ SEKCIJA

MIELI JAV IR KANADOS LIETUVIAI IR LIETUVĖS,

Šiais ir sekančiais — 1965 metais Didžiajame New Yorke vyks didinga, pasaulinio masto paroda, kurią, tikimasi, aplankys per 70 milijonų žiūrovų atvykusių iš JAV-bių ir kitų net labai tolimų kraštų.

Toje pasaulinėje parodoje yra duota galimybė organizuoti dalyvauti ir mums lietuviams, reprezentuojant tautinę kultūrą, dailę, meną, gražias lietuvių dainas, tautinius šokius, sportą ir kt.

Gera paruoštas lietuvių pasirodymas parodoje, kur bursis milijonai lankytojų, yra ypatingai svarbus, nes tokia galimybė pademonstruoti mūsų kultūrinę vertybę, priminti pasauliui žiaurios okupanto mūsų tautai daromas skriaudas, ir pareikšti lietuvių tvirtą ryžą atgauti Lietuvai laisvę, yra labai reta.

JAV Lietuvių B-nės iniciatyva sudarytas Lietuvių komitetas pasaulinei parodai, pirmininkaujamas prof. J. Stuko, susideda iš LB ir kitų lietuvių organizacijų atstovų, daro visus reikalingus žygius, kad parodoje lietuvių kultūriniai pasirodymai būtų vertingi, patrauklūs ir ko daugiausia patarnautų tautos reikams.

Paruošiamieji komiteto darbai gyvai vyksta. LIETUVIŲ DIENA parodoje yra sutarta: Ji įvyks šių metų rugpjūčio 23. Tos dienos lietuvių programoje dalyvaus 38 lietuvių chorai su 1300 dainininkų, tautinių šokių 20 grupių su 400 šokėjų; daromi žygiai suorganizuoti dailės meno parodą, mūsų sportininkai turės savo programą, kuriai ryžtingai ruošiasi. Jau yra paruoštas specialus vertingas leidinys, vaizduojantis okupuotos Lietuvos dabartinę padėtį, ruošiamas spausdinti atskiras leidinys, apimantis lietuvių pastangas bei pasireikimą parodoje. Pačiame parodos centre, geroje aplinkoje, bus pastatytas specialistų meniškai sukurtas lietuviškasis kryžius, kuris parodos parke pasiliks visam tolimesniai laikui. Visiems skaitlingiems paruošiamiesiems darbams įvykdyti, ir taip pat skaičiuojant, neišvengiamai bus reikalinga iki 30,000 dolerių, kuriuos surinkti tikime pavyks iš lietuviškosios mūsų visuomenės, aukų būdu.

Visiems yra aišku, kad tinkamas lietuvių pasirodymas parodoje labai priklausys nuo mūsų visų — JAV-bių ir Kanados lietuvių — tampraus ir nuoširdaus bendradarbiavimo ir duosios aukos.

Tad mieli lietuviai ir lietuvės, — kreipiame viltį į jus visus ir prašome jūsų aukos, kuri Lietuvių komitetą pasaulinei parodai įgalintų visus jo užplanuotus darbus sėkmingai atlikti. Bendras darnus mūsų dalyvavimas parodoje yra drauge ir mūsų tautos laisvės bei garbės reikalas. Šiam svarbiam lietuviškam tikslui aukokime visi.

Skiriamą auką prašome siųsti Lietuvių K-to išdininkui sekančiu adresu: Antanas Šetikas, 84-11 101st Street, Richmond Hill 18, N.Y. Čekius ir Money Orderius rašyti: Lithuanian Committee for World's Fair.

Visiems aukojusiems būsimė labai dėkingi:

Jonas BUDRYS
Lietuvos General. Konsulas

Prelatas Jonas BALKŪNAS
Finansų Sekc. Globėjas

Prof. J. STUKAS
Liet. K-to P. P. Pirmininkas

Adv. Jonas ŠLEPETYS
Finansų Sekc. Pirmininkas

Adv. Albertas OŠLAPAS
Sekretorius

DETROIT

TRIŲ DAILININKŲ PARODA

Kovo 15 d. 4 val. po pietų įvyks Juozo Pautieniaus, Viktoro Petravičiaus ir Stasės Smalinskienės dailės darbų parodos atidarymas.

Pirmą kartą Detroito mitysimė Viktorą Petravičių. Jis 1935 m. baigė Kauno Meno Mokyklą ir M. Dobužinskio grafikos - dekoratyvinio meno studiją: 1938 m. Paryžiuje baigė Conservatoire National des Arts et Metiers ir Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts. Parodoje mitysimė V. Petravičiaus ne tik tapybos, bet ir grafikos kūrinius. V. Petravičius priklauso jau Lietuvoje kūrybiškai subrendusiai dailininkų kartai, kuri įnešė į lietuvių meno pasaulį Vakarų Europos modernizmo ir naujų meno kelių ieškojimo impulsą.

Dail. J. Pautienius dukart pasirodė Tarpt. Inst. ruošose parodoje Detroito su savo kūrinių. J. Pautienius 1924 m. baigė Kauno Meno Mokyklą. Ypatingai išliko meno pasaulyje atsidūręs užsienyje. Tai brandus kūrėjas. Jis visad dega naujų ieškojimų rūpesčiu. Jis visad jaunas ir visad naujas, nesikartojas. Jis keitė bent tris sykius savo kūrybos žanrą, stilių. Pradžioje jis buvo realistas, degė spalvų begalybėje, kaip ir visi to meto Lietuvos dailininkai. Atvykus Amerikon jo meniniai polėkiai keitėsi. Sunku buvo tvirtai nustatyti kurios meno mokyklos sekė ju jis save laikė anuomet ir kuo jis yra šiandien... Reiškėsi de-

koratyvinio impresionizmo dvasioje -- taip bent mums atrodo jo alejinės tapybos. Tačiau, ilgai, jis priartėjo prie abstraktinių bei filosofinių idėjų reiškinio drobėje, nors ir šiandien gamtos - peizažo reiškinio nėra galutinai atsisakęs.

Stasė Smalinskienė yra labai talentinga tapytoja ir jauna dailininkė. Ji yra gražiai užsirekomendavusi Chicagoje.

Parodą globos Detroito Lietuvių Kultūros Klubas. Vaisingos šeimnininkės pavaišins tradicine kavute. Daromas bandymas, kaip visuomenė sutiks šią pirmąją dailės parodą Lietuvių Namuose. Tad pasimatome parodoje.

(mg)

AUKOS LIETUVIŠKAM KRYŽIUI

Pasaulinės mugės pačiame centre bus pastatytas arch. J. Muloko ir V. Šimkaus meniškai sukurtas lietuviškas kryžius, kuris ten pasiliks visam laikui.

Lietuviškam kryžiui statyti pirmieji talkon atėjo Feliksas ir Aldona Daukai, žinomi radijo vokalendor vedėjai Chicagoje, kurie per savo radiją surinko virš \$1,300. Didesnes sumas jiems davė: Burlington Prekių Stoties lietuviai darbininkai, A. Ginioto iniciatyva: \$95,00; po šimtine: Mareda Miškinis, P. Gudžius, Al. Tropinskas.

Lietuvos Vyčių Centro Valdyba taip pat ėmėsi iniciatyvos per savo kuopas ir asprkitis surinkti reikalingai sumai pinigų -- \$4,000.

Kaip Komiteto pirmininkas, noriu nuoširdžiausiai padėkoti Daukams, Lietuvos Vyčiams ir

STOP HERE SHOP THERE

Stop here for comfortable terms on your coming new car!

Then Shop at your leisure for your new car.

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

visiems, kurie aukoja ir aukos šiam kilniam reikalui. Dėl didelių išlaidų, negalime finansuoti paviljono Pasaulinėje mugėje. Tačiau lietuviškas kryžius su užrašu: "Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės", milijonams mugės lankytojų įrodys mūsų turtingą liaudies kultūros šaką, ir kad mes nepamirštame žuvusiųjų dėl laisvės kilnios aukos...

Aukas malonėkte siųsti: F.A. Daukams 7159 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill; vietos Vyčių kuopai, arba Komiteto išdininkui: Ant. Šetikui: 84-11 101 St., Richmond Hill 18, N.Y.

Komiteto pirm. J. Stukas

• Bilių-koncertų ir kitokių pramogų bei parengimų rengėjų dėmesiai.

Vincas Apanius, greta visų kitų sodininkystės patarnavimų atlieka ir dekoravimą gelėmis darbus patalpose. Kainos gana prielamos ir bus atsižvelgta į pageidavimus, iš anksto susitarus.

Kreiptis: 382-1606
503 Richmond Rd.
Richmond Hts., Ohio

Pats skaityk ir kitus ragink prenumeruoti DIRVĄ

PUIKI PROGA

Artinasi Prisikėlimo šventė — šv. Velykos! SUTEIKITE DŽIAUGSMO SAVO ŠEIMAI, DRAUGAMS, PAŽISTAMIEMS! Dovanokite

LIETUVOS KANKLES

Pirmutinė pasaulyje kanklių muzikos plokštelė. Lituanistinės Vysk. M. Valančiaus mokyklos, Cleveland, Ohio, kanklių ansamblio, vadovaujamo Onos Mikulskienės.

Keturiolika grymų lietuviškų melodijų!

Užsakymus kartu su money orderiu ar čekiu siųskite:

TAUTINIS KANKLIŲ ANSAMBLIS
19700 Renwood Avenue
Euclid, Ohio 44119

Kaina: Stereo \$4.95 — Mono \$3.95
Clevelande plokšteles galima įsigyti DIRVOJE ir spaudos kioske — pas p. V. Rociūną.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laido tuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **ALT S-gos Centro Valdyba** kviečia visų New Yorko lietuvių organizacijų atstovus į pasitarimą prezidento Antano Smetonos 20 m. mirties minėjimui ruošti.

Susirinkimas įvyks kovo 21 dieną, 6 val. vak., Lietuvių Atletų Klube, Brooklyn, N. Y.

• **Amerikos spauda ir televizija**, sužinojusi, kad BALFO reikalų vedėjas kun. L. Jankus Lietuvos okupanto šiomis dienomis buvo už akių apkaltintas "išžudęs keletą tūkstančių žmonių Lietuvoje", kreipėsi į jį ir kovo 9 d. per New Yorko televizijos stotį 11 kanalą perdavė su juo pasikalbėjimą, kurio metu kun. L. Jankus turėjo progos amerikiečiams nušviesti tikrąjį pavergtos mūsų tėvynės okupanto veidą ir jo metodus.

• **Moterų Vienybė**, Vasario 16 proga, paskyrė 5 dol. auką ALT N. Y. skyriui ir 25 dol. Vasario 16 Gimnazijai.

Dr. Elena Vilčinskienė buvo priimta nauja nare.

Paskutiniame susirinkime, dail. Helena Kulber skaitė pranešimą apie Donelaitį, pasinaudodama dail. V. K. Jonyno iliustruota ir 1947 m. išleista knyga.

Sekantis Moterų Vienybės susirinkimas įvyks ko-

vo 17 d., 8 val. vak. Arūnų namuose, Woodhaven. Ta proga bus pagerbta solistė Lionė Jodytė, sėkmingai koncertavusi Town Hall ir palikusi gražių įspūdžių tiek lietuvių tiek ir svetimausių klausytojams.

• **Steponas Sodeika**, muzikas ir chorvedys, Dainavos ansamblio steigėjas ir vadovas, susirgo ir paguldytas šv. Kryžiaus ligoninėn, Chicagoje, dr. J. Meškauskio priežiūroje. Steponas Sodeika eina 61-sius metus.

• **Vilniaus krašto Lietuvių Sąjungos** centro valdyba vasario 22 d. Detroito turėjo skyrių atstovų pasitarimą S-gos suvažiavimo reikalais, kuris įvyks Detroito gegužės 30 ir 31 d.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke kviečia atsilankyti į tradicinį pavasario balių, ruošiamą balandžio mėn. 4 d. (šeštadienį), 8 val. vak., International Hotel patalpose (prie J. F. Kennedy aerodromo, N. Y.).

Pakvietimus iš anksto galima įsigyti ar užsisakyti kreipiantis pas D. Siusaitę: 85-59 88th St., Woodhaven, N. Y., tel. HI 1-8724 ar pas J. Mauruką: 84-23 116th St., Richmond Hill, N. Y., tel. VI 6-5447.

Esant ribotam vietų skaičiui, pakvietimų prie įėjimo svečiai negalės įsigyti.

Užsakymai priimami iki kovo 25 d.

VYRIAUSIOJO LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETO pirmininko

DR. ANTANO TRIMAKO

staigus pesitraukimas amžinatvėn skaudžiai sukrėtė organizuotą išeiviją ir kiekvieno lietuvių širdį.

Šios tautos, visos jėgos Lietuvos laisvinimui skyrusios asmenybės nelemta mirtis sudarė sunkiai užpildoma spragą ne tik Lietuvos laisvės kovos vadovybėje, bet ir visame kovojančios lietuvių tautos fronte.

Bostono organizuoti lietuviai šio bendro mūsų gedulo metu nuoširdžiai jungiasi su Vyriausiu Lietuvos Išlaivinimo Komitetu nepalūžiamam ryžtui toliau tęsti garbingojo velionio su neribotu pasiaukojimu dirbtą Lietuvos laisvinimo darbą.

Reikiame gilią užuojautą Vyriausiam Lietuvos Išlaivinimo Komitetui ir velionio šeimai:

Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono Skyrius, Balso Bostono skyrius, S. L. A. 2 apskritis A. L. Tautinė Sąjunga, Vilniečių Sąjungos Bostono skyrius, A. L. T. Sandaros 1 apskr., L. D. D. Centro valdyba, Rymo Kat. S-mo N. Anglijos apskritis, Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė, L. V. S-gos "Ramovė" Bostono skyrius, Lietuvių Socialdemokratų S-gos Bostono skyrius, Bostono Jūrų skautų "Nemuno" tuntas, Bostono skautų "Žalgirio" tuntas, Bostono skautų "Baltijos" tuntas, Lietuvių Vienybės Sąjūdis Bostone, Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyrius, Bostono Ateitininkai S draugiai, So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-ja, Lietuvių Teisininkų Dr-jos Bostono skyrius, Bostono Korp! Neo-Lithuania.

GERTRUDAI DANTIENEI

Australijoje mirus, jos vyrą ALEKSANDRĄ, sūnų GYTĮ ir artmuosius giliai užjaučia ir kartu liūdi

Stasė ir Petras Petrušaičiai

DR. JULIUI KAUPUI

mirus,

jo šeimai giliausią užuojautą reiškia

M. ir N. Miškiniai
ir šeima

Grupė dailininkų dalyvaujančių religinio meno parodoje kovo 7-15 d. Chicagoje šv. Kryžiaus parapijos salėje. Iš kairės: Elda Skapaitė-Rundzaitis, Vida Krištolaitytė, Antanas Rūkštelė, Nijolė Adomaitė-Banienė, Adomas Varnas, Juozas Pautienius, Valentinas Ramonis, Giedrė Žumbakienė, Vladas Vaičaitis, Vladas Vaitiekūnas, Zenonas Kolba ir parodos vykdytojas inž. M. Ivanauskas, Parodą suruošė ALRKF. Atidarymui vadovavo inž. A. Rudis.

KAZYS TREČIOKAS VILTIES ŠIMTININKAS

KAZYS TREČIOKAS

Kazys Trečiokas, Vilties Draugijos šimtininkas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo atstovas Newark, N.J. aktyvus visuomenininkas, vadovavęs Lietuvių Veteranų Ramovės skyriui, SLA kuopai, įvairias pareigas ėjęs Lietuvių Bendruomenėje, Balso, ALT skyriuose ir kitur.

Kazio Trečioko įnašas lietuviškąjį išeivijos gyvenimą nustebins ne vieną, kas jį pažįsta, kaip ramaus būdo, tylų ir kuklų buvusį jauną Lietuvos kariuomenės karininką, dabar turintį nuosavą draudimo įstaigą ir kelionių biurą, kurį jis perėmė iš savo brolio, visiems gerai pažįstamo Tautinės Sąjungos ir kitų org-jų veikėjo Albino Trečioko. Nustebins todėl, kad jis, atvykęs su žmona į šį kraštą 1949 m., aktyviai dirbdamas platų visuomeninį darbą, rado laiko lankyti įvairius apdraudus kursus, studijuoti sąskaitybą ir biznio administraciją ir baigti La Salle universitetą. Ir tuo pačiu laiku, per 12 išeivijoje gyventų metų buvo L.E.

AUKOS DIRVAI

S. Kęsgaila, Montreal	2.00
K. Karecka, Jamaica	2.00
J. Sermukšnis, Baltimore ..	4.00
G. Dragunevičius, Phila.	2.00
J. Mitkus, Detroit	1.00
X. Woodhaven	2.00
J. Vaicys, Albion	2.00
J. Budrys, Chicago	4.00
J. Demereckis, Chicago	4.00
Ig. Kučiauskas, Baltimore ..	1.00
Kun. J. Žvilbblis, Grand Rapids	14.00
A. Vaitkus, Chicago	2.00
F. Prekeris, Stamford	4.00
J. Kaunas, Cleveland	1.00
Dr. Vl. Bložė, Strongsville ..	5.00
M. Naujokas, Chicago	4.00
V. Navickas, Hamilton	2.00
L. Raslavičius, Chicago	1.00

• **Lietuviai dailininkai**, kurie norėtų prisidėti prie lietuvių pasirodymo Pasaulinėje Mugėje New Yorke, kviečiami atvykti penktadienį, kovo 29 d., 7 v. v. į Society of Illustrators, 128 E. 63 St., New Yorke (4 aukšte). Apie savo dalyvavimą prašomi pranešti: Helen Kulber, 317 84 Street, Brooklyn, N. Y. Telef. BE 8-3884.

CHICAGO

MARQUETTE PARKO
LITUANISTINĖS MOKYKLOS
VAIDINIMAS

Kovo 22 d., sekmadienį, lietuvių parapijos salėje, Marquette Parke, statomas naujas vaidinimas "Užburti vaikai". Šį naują vaidinimą parašė Augienė. Režisuoja Visockienė.

Vaikai įdėjo tikrai daug darbo, paaukodami savo poilsio valandas ir mokindamiesi vaidinimo jau nuo mokslo metų pradžios. Nemažiau darbo ir tiems, kurie tuo darbu rūpinosi, dirbant naujas dekoracijas, naujus kostiumus, o tuo labiau mokytojams, mokinant naujus baletus ir naujas dainas. Po sunkaus darbo didžiausias atlyginimas mūsų vaidinančioms vaikūčiams bus gausus visuomenės atsilankymas. (pn)

ORGANIZACIJŲ
SUSIRINKIMAMS VIETA
MARQUETTE PARKE

Lietuviškame Marquette Parke Chicagoje veikia Artesian Restaurant & Lounge, 2432 West 63 Street, tel. 436-4622, maloniai siūlo visoms organizacijoms naudotis jų patalpomis susirinkimams, o taip pat jų patarnavimu priėmimams, pokyčiams. Ir kai kas jau yra tai padarę. Šias eflutes rašantysis jau dalyvavo to restorano patalpose suruošose pagerbimuose - vakarienėse ir dar pora kitų progų, įskaitant ir vieną vestuvių puotą... Visų tų suėjimų, Artesian Restaurant patalpose, dalyviai buvo patenkinti patalpomis ir patarnavimu bei viso to kaina... Visa tai čia skamba, kaip apmokama reklama, bet, nežinrint to, siūloma į tai atkreipti dėmesį ir, esant reikalui, nepamiršti su kalbama žmonė susiršti.

Chicagietis

PHILADELPHIA

BALFO VAKARAS

Philadelphijos Balso skyrius kviečia Philadelphijos ir apylinkių lietuviškąją visuomenę į metinį koncertą -- šokių vakarą, kuris įvyks 1964 m. balandžio 18 d., šeštadienį, 8:30 val. vakaro Lietuvių Muzikalinėje Salėje (Lithuanian Music Hall) 2715 East Allegheny Ave., Philadelphijoje. Programą išpildys New Yorko Vyrų Oktetas. Po programos šokiai. Veiks bufetas.

Balso parengimai Philadelphijoje pasidarė jau tradicija, o šis parengimas ypatingas dar tuo, kad tą dieną Philadelphijoje įvyks ir Balso direktorių suvažiavimas. Koncerte ir šokiuose turėsime svečių iš visos Amerikos. Iki pasimatymo balandžio 18 dieną.

Chicago, Marquette Parke, parduodama

likerio krautuvė kartu su taverna. Biznis su namu, 5 kamb. butas gale namo. Tas patis savininkas 25 metai. Nepraleiskite progos įsigyti šį sėkmingą ir gerai įgyventą biznį. 2441 W. 69th St., Chicago, Ill.

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GĖLINYČIA

GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.

Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

LINKSMŲ VELYKŲ
savo klientams ir Dirvos skaitytojams linki

BRIGHTON BAKERY

Savininkai JADVYGA ir FELIKSAS MACKEVIČIAI

2457 W. 46 Pl. Chicago, Ill.

Tel. VI 7-1250

LINKSMŲ VELYKŲ
savo klientams ir Dirvos skaitytojams linki

A. TVERAS

REGISTRUOTAS LAIKRODININKAS

2646 West 69 St. Chicago, Ill. 60629

Tel. RE 7-1941

PAPUOŠALAI — LAIKRODŽIAI

Bremene, Vokietijoje, į suruoštą Vasario 16 minėjimą, susirinko netoli šimtas tautiečių. Buvo išklausa įdomi studento Richardo Baliulio paskaita ir pasidžiaugta menine programa, kurią atliko Elena Kelerytė, Elzė Kelerytė ir Kubutaitienė. Nuotraukoje minėjimo prezidiumas. Sėdi iš kairės: Kanados armijos kapitonas Paukštaitis, stud. R. Baliulis, Bremeno šeštadieninės mokyklos mokytoja E. Kelerytė, LB apylinkės pirm. Br. Skudys ir valdybos narys P. Noreika.